

„Všechny knihy zežloutnou, ale kniha přírody má každý rok nové, nádherné vydání.“ Hans Christian Andersen

ÚVODNÍK

Vážení přátelé, kolegové a vlastníci lesů,

nastal čas adventu a blíží se konec roku, kdy můžeme zhodnotit naše minulá předsevzetí a cíle, zda jsme jich dosáhli a úspěšně je splnili. Jsou však i cíle, které jsou dlouhodobé a jejichž dosažení je rozloženo do mnoha let usilovné práce. Právě takové máme ve SVOL. Pro nadcházející rok jsou jimi mimo jiné zejména novela lesního zákona a myslivce-kého zákona. To jsou cíle, které nejdou stihnout za jeden rok, často ani za jedno funkční období vlády. Na novele lesního zákona spolupracují odborníci napříč resortem a měl jsem příležitost vznést potřebu přijetí nutných změn této legislativy v říjnu v zemědělském výboru Poslanecké sněmovny PČR při projednávání tématu „trvalá udržitelnost lesa“. Přítomným poslancům jsem vysvětlil důvody a priority, které by novela zákona měla efektivněji řešit s ohledem na zkušenosti z probíhající kůrovce kalamity a klimatické změny. Cítím, že politická vůle dosáhnout změny a převést zákon do 21. století tu je. Ministerstvo zemědělství zařadilo novelu lesního zákona do legislativního plánu na rok 2023. Pokud chceme zachovat lesy pro budoucí generace, zabezpečit jejich stabilitu a kvalitu při rovnoměrném zachování funkce ekologické, produkční a sociální, a předat více zodpovědnosti vlastníkům lesů i jejich lesním hospodářům, je třeba neotálet. Novelizace má podporu mnoha organizací.

Nedílnou součástí legislativy upravující hospodaření v lesích je také zákon o myslivosti. I zde je třeba dosáhnout větších pravomocí pro vlastníky půdy a umožnit jim komplexně hospodařit a dosáhnout stavů spárkaté zvěře únosných pro prostředí lesního ekosystému. Úspěšná obnova po kůrovce kalamitě souvisí s prevencí předcházení škodám. Prioritou SVOL tak nadále zůstává snížit minimální výměru pro honitby vlastní a novelizovat zákon o myslivosti s potřebou liberalizace způsobů lovu a tvorby honiteb.

Jsem pln naděje, že dosáhneme úspěchu. Pamatujme, že náš obor dává základ kvalitnímu životnímu prostředí budoucím generacím, máme tak velkou zodpovědnost, proto i naše cíle musí být ambiciózní a zodpovědné.

Milí kolegové, nezbyvá než vám popřát požehnané Vánoce, šťastný celý nový rok a úspěch v péči o les!

Ing. Richard Podstátek Thonsem
předseda SVOL-komory
soukromých lesů, z.s.

Společně za novelizaci lesního zákona pro zachování lesů pro budoucí generace

Doposud nejširší shoda mezi zástupci vlastníků lesů a půdy, lesníků, ochránců přírody, akademiků i průmyslu vedla letos na podzim ke vzniku Platformy za novelizaci lesního zákona a formulaci osmi požadavků zásadních pro budoucnost lesů v ČR. Zástupci členů Platformy, mezi kterými nechyběl předseda SVOL Jiří Svoboda, představili společné požadavky Platformy na tiskové konferenci 2. listopadu v Praze. „Apelujeme na zapracování našich požadavků do návrhu novely avizované Ministerstvem zemědělství,“ zaznělo na TK. „Jen tak je možná adaptace lesů na nevratné dopady klimatických změn a zachování všech funkcí lesa – produkčních i mimo-produkčních - pro budoucí generace,“ shodují se organizace.

Platforma navrhuje mj. zřízení lesních úřadů, které zefektivní státní správu lesů a ušetří veřejné rozpočty. Platforma požaduje umožnit větší využívání přírodě bližších způsobů hospodaření, prosazuje snížení byrokracie a žádá více rozhodovacích pravomocí přímo pro vlastníky lesů. (Více podrobností na str. 3)

Předseda SVOL ve svém vystoupení na tiskové konferenci zdůraznil, že pro nestátní vlastníky lesů jsou všechny formulované požadavky zásadní. „Kdybych však měl vybrat jeden bod, pak je pro nás, nestátní vlastníky lesů, nejdůležitější větší důvěra ze strany státu. Zasloužíme si možnost rozhodovat, jak budeme ve svém lese hospodařit. Naprostá většina vlastníků jsou zodpovědní lidé, kteří hospodaří na svém majetku způsobem, který ve výsledku přináší užitek celé společnosti – ať už hovoříme

o produkci dřeva nebo mimoprodukčních funkcích lesa.“

Jiří Svoboda připomněl, že Česká republika má jeden z nejprísnejších lesních zákonů v Evropě, který vlastníků lesů přilá

„svazuje ruce“ a mnohdy přímo znemožňuje operativně jednat. Říká: „Dopady klimatické změny v podobě sucha, kůrovcových kalamit, lesních požárů a obrovských nezalesněných ploch vidíme všichni na vlastní oči. Jen včasnou úpravou zákona můžeme tyto nevratné změny zastavit. Apelujeme proto na Ministerstvo zemědělství, aby vyslyšelo a co nejrychleji do novely zapracovalo naše požadavky. V opačném případě hrozí narušení všech funkcí lesa, včetně té rekreační. Pro zachování pestrých lesů, ale i nezbytného dostatku dřeva jako udržitelného materiálu, je třeba snížení byro-

HISTORICKÁ SHODA VLASTNÍKŮ, LESNÍKŮ, OCHRÁNCŮ PŘÍRODY, ZÁSTUPCŮ PRŮMYSLU I AKADEMICKÉ OBCE

kracie a více pravomocí vlastníků, kteří znají své lesy nejlépe. Stát musí finančně podpořit šetrné a přírodě bližší postupy obnovy lesů a posílit inovace v lesnictví. V neposlední řadě

žádáme reformu státní správy lesů a zřízení lesních úřadů, které v důsledku přinesou i úsporu českým veřejným rozpočtům.“

Potřebu novelizace podpořili také zástupci ochránců přírody, akademické obce, dalších lesnických organizací a zpracovatelů dřeva.

„Lesy pokrývají v České republice více jak třetinu území, jsou základním stavebním kamenem

pokračování na str. 2 »

Foto: Unsplash

Porovnání lesních zákonů vybraných evropských zemí

Komparativní studii legislativních omezení a jejich závaznosti v lesních zákonech vybraných evropských zemí zpracovali pro potřeby SVOL autoři Jiří Oliva a Michal Hrib. Ve více než čtyřicetistránkovém dokumentu se věnují porovnání závaznosti vybraných legislativních omezení vlastníků lesů v evropských zemích (Rakousko, Bavorsko, Sasko, Polsko, Švýcarsko, Švédsko, Finsko a Česká republika).

Ústava ČR, jako základní kámen našeho právního pořádku, povoluje omezení vlastnických práv pouze v nezbytně nutné míře, v případě tzv. veřejného zájmu. Právě na něj je, při formulaci zákonných omezení, často poukazováno. Věc má však dva zásadní problémy. Jednak je veřejným zájmem často nazýván zájem mocenský a největší obhájci tzv. veřejného zájmu sledují často zájem vlastní.

Často se však zapomíná na to, že veřejným zájmem je i spokojený vlastník lesa, který, nepřetěžován zbytečnou administrativou, poskytuje společnosti jak produkční funkce svého lesního majetku, tak funkce neproduktivní, které společnost konzumuje nedělitelně a zcela samozřejmě, ve většině případů bez jakékoliv náhrady pro vlastníka.

Čím více se stává dřevo ekolo-

gickým materiálem, jehož produkce nezatěžuje životní prostředí, stává se také komoditou strategickou, podléhající vlivu konkurenčního prostředí. Pak může snadno nastat situace, že dřevo českých vlastníků vyprodukované v prostředí navýsost regulovaném nebude konkurenceschopné vůči dřevu, importovanému ze zemí s liberálním přístupem k vlastníkům lesů, umožňujícím téměř vždy nižší nákladovost a větší efektivitu lesní produkce.

Je proto nutné nalézt takovou legislativní cestu, která postaví české vlastníky lesů do rovnoprávné pozice vůči vlastníkům ostatních zemí EU.

Metodika komparativní analýzy

Výběr zemí zohledňuje přibližně stejné společenské i hospodářské postavení lesů, a proto zahrnuje sousední země Rakousko, Bavorsko, Sasko, Polsko. Zajímavé poznatky přináší srovnání se skandinávskými zeměmi Švédskem a Finskem, které se vyznačují vysokým ekologickým aspektem v lesním hospodářství a důrazem na jeho udržitelnost. Do výběru bylo zařazeno Švýcarsko, které se stalo významnou inspirací k zavádění jemných způsobů hospodaření, zejména využíváním přírodních zákonitostí při hospodaření v lesích.

pokračování na str. 2 »

Společné požadavky Platformy

pokračování ze str. 1

stability naší krajiny a nenahraditelnou složkou životního prostředí z hlediska biodiverzity. Bez stabilních druhově pestrých lesů nemůžeme ani vyhrát boj s klimatickou změnou. Proto je důležité, abychom měli zákon, který bude lesy dostatečně chránit a zajistí v nich takové hospodaření, které zlepší jejich stav,“ konstatuje Libor Ambrozek, předseda Českého svazu ochránců přírody (ČSOP).

„Lesní zákon je nutné změnit co nejdříve, abychom nesnížili dostupnost dřeva jako strategické suroviny. Dřevozpracující průmysl představuje významnou součást českého hospodářství a zaměstnává v regionech velké množství lidí. Proto se připojujeme k platformě a vítáme představené požadavky. Ty znamenají velmi moderní přístup, který pomůže lesům i ekonomice,“ říká Ivan Ševčík z Asociace lesnických a dřevozpracujících podniků (ALDP).

Tomáš Pospíšil z Lesnické a dřevařské fakulty Mendelovy univerzity v Brně pak doplňuje: „V současnosti platná lesnická legislativa

Foto: Archiv SVOL

z první poloviny devadesátých let již není schopná postihnout dynamicky se měnící podmínky v lesních ekosystémech a provádění efektivních adaptačních opatření na změnu klimatu. Aktuální vědecké poznatky a výsledky výzkumů nám stále více ukazují, že diverzifikace hospodaření dle konkrétních přírodních podmínek přináší větší stabilitu a odolnost lesů. Je proto nutné, aby novelizace lesního zákona přinesla vlastníkům lesů větší liberalizaci při výběru modelů hospodaření a tím i možnost více využívat tvořivých sil přírody ve prospěch biodiverzity i celé společnosti.“

Milan Hron, předseda Pro Silva Bohemica, na tiskové konferenci označil za hlavní důvody připojení k Platformě požadavek na prodloužení lhůt pro zajištění a zalesnění lesních kultur, kodifikaci přírodně bližšího hospodaření a pozornost společnosti k produkčním i mimo-produkčním funkcím lesa. Poznamenal, že Platforma předpokládá v souvislosti s předloženými body živou diskusi. „Jsme však připrave-

SPOLEČNÝ POSTOJ PLATFORMY ZA NOVELIZACI LESNÍHO ZÁKONA PODPORUJÍ NÁSLEDUJÍCÍ INSTITUTE:

▪ Sdružení vlastníků obecních, soukromých a církevních lesů v ČR (SVOL)

▪ Český svaz ochránců přírody (ČSOP)

▪ Lesnická a dřevařská fakulta Mendelovy univerzity v Brně

▪ Pro Silva Bohemica

▪ Asociace lesnických a dřevozpracujících podniků (ALDP)

▪ Svaz zaměstnavatelů dřevozpracujícího průmyslu (SZDP)

▪ Česká lesnická společnost (ČLS)

▪ Asociace soukromého zemědělství (ASZ)

ni naše názory obhajovat, diskutovat o nich a dospět ke společnému řešení, které bude výhodné zejména pro naše lesy.“

„Vztahy mezi lesnictvím a navažujícím dřevozpracujícím průmyslem jsou natolik propojené, že je potřeba vždy hledat společnou řeč. Změna legislativy je naprosto nezbytná, aby bylo možné posunout se v objemech zpracování dřeva,

snížení exportu surového dříví z republiky aj. Věříme, že diskuse o novele lesního zákona a kompetencích, o které se vlastníci lesů hlásí, povede zároveň k otevření tématu, jaká vlastně bude budoucnost dřevozpracujícího průmyslu v České republice,“ doplňuje Robert Babuka, předseda SZDP.

Místopředseda SVOL Komory soukromých lesů Constantin Kinský, který se na jednáních Platformy aktivně podílí, oceňuje přístup jednotlivých organizací. „Nemáme všichni na vše stejný názor, to ani není možné. Převládá však snaha najít společnou řeč, konstruktivně jednat a jednoznačně dát najevo, že téma budoucnosti lesů je natolik vážné a natolik aktuální, že vede právě k této historické shodě. Je velmi důležité, aby se média tématu věnovala a stejně tak zásadní je podpora každého člověka, který nad zveřejněnými body Platformy souhlasně pokýval hlavou. Nedočká si představit, že by takto silný vzkaz nebyl slyšen a vyslyšen. Jde o lesy a je pět minut po dvanácté.“

podle TZ SVOL Jana Divišová

Porovnání lesních zákonů...

pokračování ze str. 1

Předmětem srovnávací analýzy byly povinnosti a omezení, které jsou z pohledu vlastníků lesů rozporupné, ať z důvodu omezování vlastnických práv z neurčitého důvodu veřejného zájmu, zvýšených nákladů požadovaných činností, nebo omezování rozhodování vlastníka o různých hospodářských opatřeních. Mezi nimi byly vybrány následující:

- povinnost lhůty zalesnění
- povinnost lhůty zajištění kultur
- povinnost výchovy lesních porostů
- omezení holých sečí
- regulace korunového zápoje
- povinnost zachování biodiverzity
- řešení podpory vlastníků
- podpora mimoprodukčních funkcí
- řešení státního dozoru nad lesy.

Do výběru legislativních ustanovení, která regulují nebo omezují hospodaření v lesích, nejsou zahrnuta taková ustanovení, která vlastník lesa akceptuje, protože je považuje za součást správné péče o les. Jedná se např. o povinnost zalesnění (sporné však jsou stanovené lhůty), hospodaření dle LHP, odborná správa lesů, ochrana lesních pozemků před odnětím, stanovení maximální výše těžby a další.

Vybraná omezení jsou hodnocena v 5 stupních (0-4), a to od stupně 0, kdy se zákon daným omezením vůbec nezabývá, přes různé intenzivní formy závaznosti až po stupeň 4, kdy je činnost nařizována, a to v určitém množství, kvalitativním či plošném rozsahu.

Výsledky analýzy

Činnosti, u kterých lesní zákony považují nutnost regulace, jsou seřazeny v příložené tabulce podle důležitosti na základě společné-

ho úhrnu hodnocení jednotlivých legislativních omezení vybraných zemí (vodorovný součtový řádek). Za nejdůležitější jsou považovány podpora vlastnictví (22 bodů), státní dohled nad hospodařením v lesích (20 b.) a zajištění neprodukčních funkcí (20 b.), z hospodářských činností povinnost lhůty zalesnění (22 b.), omezení holých sečí (15 b.). Regulaci korunového zápoje prakticky neřeší s výjimkou českého lesního zákona žádné jiné legislativy.

Analýza ukázala nejen velkou diferenciaci mezi mírou závaznosti lesních zákonů vybraných zemí (vodorovný součtový řádek), ale také mezi důležitostmi, kterou zákony jednotlivým činnostem

přisuzují, a proto je regulují (svislý součtový řádek v tabulce).

Nejvyšší nároky z hlediska legislativních omezení klade lesní zákon na české vlastníky lesů. Následují další středoevropské země Rakousko, Bavorsko, Sasko a Polsko. Průměr těchto čtyř středoevropských zemí (18,5 bodu) je téměř poloviční hodnotou hodnocení ČR. Liberální přístup severské lesnické legislativy vůči vlastníkům lesů ve Švédsku a Finsku se nachází na konci pořadí míry regulace.

Shrnutí

Filozofický rozdíl v pojetí zákonů severských zemí, které vychází z podpory uvědomění vlastníků lesa, podpory jejich činnosti a rozvinuté sítě poradenství. V oblasti střední Evropy je to spíše

kombinace důvěry ve vlastníkovu odbornost a kontrolu ze strany státu.

Jako nejdůležitější převažuje v lesních zákonech důraz na neprodukční funkce lesů, podporu vlastníků a řešení funkčního státního dozoru.

Hospodářská omezení a povinnosti se týkají zejména povinnosti zalesnění a omezení holých sečí. Povinnost zalesnění je ve většině zemí požadována v podstatně delších lhůtách než v ČR.

Zajištění kultur není na rozdíl od ČR ve většině zákonů explicitně požadováno, ale lze jej dovodit z jiných ustanovení o hospodaření v lese.

Povinnost výchovy je závazně stanovena pouze v ČR, v ostatních zemích ji lze dovodit z jiných ustanovení, včetně její podpory.

Povinnost zachování biodiverzity není s výjimkou ČR explicitně vyžadována, ale lze ji dovodit z jiných ustanovení, včetně ustanovení o podporovaných činnostech.

Omezení holých sečí je vyžadováno zejména v Německu, ČR a také Rakousku. Tam je však důvodem velký podíl horských lesů na stanovištích s vysokým sklonem. V ostatních zemích je plocha sečí omezena většinou výměrou nad 2 ha, která se musí ohlásit, nebo se jí zákon nezabývá (Finsko)

ČR je jedinou zemí, kde je státní dozor nad lesy zajišťován dvěma ministerstvy v šesti stupních. Ministerstvo zemědělství – kraje – obce s rozšířenou působností a Ministerstvo životního prostředí – Vrchní státní dozor nad lesy – Inspekce životního prostředí a její působnost v ochraně lesa. Ve většině sledovaných zemí je uplatněn buď třístupňový systém v rámci jednoho ministerstva a obecné státní správy nebo třístupňový systém lesních úřadů.

ČR má největší míru, počet a závaznost legislativních omezení ze všech sledovaných zemí.

Srovnáme-li celkové ohodnocení míry legislativních omezení a jejich závaznosti v ČR s průměrem sousedních zemí (Rakousko, Bavorsko, Sasko, Polsko), je tato míra v ČR dvojnásobná.

Legislativní omezení a jejich závaznost v zákoně č.289/1995 Sb. o lesích je ve srovnání se sledovanými zeměmi tak vysoká, že může znamenat mimo jiné i obchodní bariéru pro dřevo českých vlastníků lesů na globalizovaném trhu se dřevem. Import dřeva ze severských zemí není už dnes žádnou výjimkou.

podle Komparace legislativních omezení a jejich závaznosti v lesních zákonech vybraných evropských zemích (Oliva J. a Hrib M., 2022) upravila Marie Růžková

Přehled vybraných omezení a jejich ohodnocení dle lesních zákonů ve vybraných zemích									
Země Regulace	Polsko	Rakousko	Bavorsko	Sasko	Švýcarsko	Švédsko	Finsko	Česká republika	Součet
Podpora jednotlivých druhů vlastnictví	3	3	3	2	2	2	3	4	22
Povinnost lhůty zalesnění	3	4	4	3	1	1	2	4	22
Řešení státního dozoru nad lesy	2	3	3	3	2	1	2	4	20
Legislativní řešení neprodukčních funkcí	2	4	3	2	3	1	1	4	20
Omezení holých sečí	1	4	2	2	2	1	0	3	15
Povinnost lhůty zajištění kultur	1	3	2	2	1	0	2	4	15
Povinnost zachování biodiverzity	1	1	2	1	2	1	1	3	12
Povinnost výchovy lesních porostů	1	1	2	1	0	1	1	4	11
Regulace korunového zápoje	0	0	0	0	1	0	0	4	5
Součet	14	23	21	16	14	8	12	34	

0	zákon se daným omezením vůbec nezabývá
1	zákon se daným omezením zabývá částečně nebo okrajově
2	zákon se daným kritériem zabývá fakultativně

3	zákon se daným kritériem zabývá závazně
4	zákon se daným kritériem zabývá závazně a navíc jej kvantifikuje

Ing. Petr Bláha: Novelu lesního zákona potřebujeme rychle

Je pět minut po dvanácté, říká k potřebě novely lesního zákona Petr Bláha, předseda Komory církevních lesů a prokurista Benediktinské hospodářské správy Břevnov s. r. o.

Pojďme na začátek v krátkosti shrnout aktuální situaci církevních lesů. Má péče o církevní majetek nějaká svá specifika?

Z pohledu přímo péče o les žádná specifika nevidím. Je to tím, že zástupci církve v lesích sami nehospodaří, hospodaří tam jejich lesní personál, a školu máme nakonec všichni stejnou. Takže kdo to dělá poctivě, tak jak se naučil, a je duše otevřená, ten hospodaří stejně, ať má na starosti církevní, státní nebo jakýkoliv jiný les. Hlavním rozdílem je držba majetku. Jde o jiný přístup vlastníka, protože církevní hodnostáři jako fyzické osoby majetek konkrétně nevlastní, pouze ho spravují, a to skutečně v dlouhodobém horizontu, který se počítá i na staletí. Církve drží lesní a jiný majetek na území tohoto státu už od raného středověku.

Jako střediska vzdělanosti církve historicky vše podrobně zaznamenávaly. Máte v tomto ohledu výhodu, že můžete čerpat informace o majetku, které potřebujete, hluboko v minulosti?

Určitě ano a je to mnohdy docela zajímavé dobrodružství, ačkoliv zdaleka ne všechny záznamy jsou k dispozici. Kromě toho, že jsem předsedou Komory církevních lesů SVOL, tak mám na starosti majetek kláštera Benediktinů (Benediktinská hospodářská správa Břevnov, s. r. o.). Benediktini mají krásnou souvislost s českou státností, protože to byli právě oni, kdo naučil panovníky číst a psát. Mnoho zaznamenávali i v souvislosti s lesy, takže například za náš majetek máme nepřetržité hospodářské záznamy přibližně od roku 1720 až dodnes. Je obrovskou výhodou, když se můžete o každém kousku lesa nebo jiného pozemku dozvědět, co se na něm dělo. Teprve potom pochopíte, jak je krajina, která nás obklopuje, vlastně umělá. Že třeba skutečný prales a problémy, které jsou s mnohdy naprosto laickým voláním po jeho návratu spojené, třeba ve věci ochrany přírody, jsou mimo realitu. A že bychom se k lesům a krajíně komplexně měli chovat jinak. S jinou odpovědností, než si mnozí myslí.

Jaký přístup byste považoval za optimální?

Krajina, která nás obklopuje, je dílem člověka. Naprosto celá. Česká kotlina je malé území, žije tady poměrně hodně obyvatel a je intenzivně využívána už od toho raného středověku. Už v době, kdy lidé ještě nepoužívali železo

a kovy, bylo dřevo jediným materiálem, který se používal prakticky na cokoliv. Tlak na lesy byl tak obrovský, že ve středověku tady skoro ani neexistovaly, vše bylo vykáceno. A právě díky tomu se zrodilo lesnictví v podobě, kterou známe dnes. Vzniklo z potřeby zajistit trvalou produkci, ochránit krajinu před erozí a zkulturnit lidem život. Těmto cílům se přizpůsobovalo všechno a byli to právě lesníci, kdo si první uvědomil, že není možné pěstovat monokultury. Lesníci sami přicházeli s myšlenkou ochrany přírody, kterou mnozí dnes vydávají za svoji. A byli to lesníci, kterým prvním došlo, že aby tu produkci mohli zajistit, musí lesy vrátit duchu přírody, ale zároveň s nimi hospodařit. Víme, že si příroda umí poradit sama, ale nejsme ani tak velká ani tak bohatá země, abychom si mohli dovolit nezasahovat a dopustit, že nebudeme mít k dispozici dřevo jako surovinu a lesy, do kterých bude možné beze strachu vstoupit. Něco jsme zdědili a něco musíme předat dalším generacím – zásadní je, jak k tomu podle nejlepšího svědomí a zkušeností v daných podmínkách přistoupíme.

Zároveň se říká, že v takové situaci jako dnes, jsme se ještě nikdy neocitli. Lesníci musí přijít na to, jak obnovit obrovské holiny po kůrovci, jakým způsobem lesy na-směrovat, aby vydržely to, co změna klimatu chystá. Jaký je nejlepší možný přístup?

Tady se ukáže, kdo chodí do lesa a kdo ne. Musíte les, který máte na starosti, znát. Všimát si toho, co se děje kolem vás. Lesnictví se nedá naučit pouze čtením knížek, musíte v přírodě být a žít s lesem. Znáte ty problémy a víte, co máte dělat. Když ale přestane pršet, tak v lese neporoste nic a můžeme si myslet, co chceme. Jsou různé scénáře, co přijde a nepříjde. Lesníci však musí neustále intenzivně pracovat. Nevzdat to. Pořád dokola. Nebýt hamoun a část zisku do toho lesa vrátit. Zkoušet, i když se všechno vždy nepodaří. My máme dneska nejpřísnější lesní zákon ve střední Evropě, pramení to z dob socialismu, kdy odborná úroveň lidí zaměstnaných v lesním hospodářství, byla všelijaká. Byl to obor, kam se příliš mnoho lidí nehrnulo. Zavládl takový názor, že se všechno musí dát předpisem a strašně se zmenšil manévrovací prostor pro toho, kdo o lese rozhoduje. Všechno bylo a stále je přísně kontrolováno, úplně se vytratila iniciativa, kterou by člo-

Foto: Archiv SVOL

věk očekával, že lesní hospodář, bude v rukou mít. Tam si myslím, že je největší problém. A právě to se jako SVOL snažíme dneska změnit. Potřebujeme v rámci novely lesního zákona ponechat nějakou iniciativu lidem, kteří se o les starají, a smířit se s tím, že ne všechno se musí povést hned.

Novela lesního zákona je velké téma, které přichází takříkajíc „na stůl“. Jaké vidíte souvislosti?

Vlastníci lesů musí od společnosti získat skutečnou a hlavně jasnou objednávku, co od lesů očekává. Na druhou stranu by však společnost měla vyslyšet nás a uvědomit si, že na všechno je dřevo dnes potřeba. Potom je potřeba se zamyslet nad tím, zda ty lesy jsou skutečně přírodě blízké a jestli přeměna monokultur, které mnoho staletí vznikaly jen za účelem produkce dřeva, je ekonomická tak, že dřevo ponecháme bez ladu a užitku, nebo jestli by nebylo daleko lepší alespoň částečně ho využít. Zároveň

musíme druhovou skladbu dřeva měnit tak, aby se byla schopna vyrovnat s následky nerovnoměrných srážek a sucha, které může přijít. Navíc pokud se nám časem posunou vegetační klimatické pásy napříč střední Evropou nebo celou zeměkouli, může se stát, že to, co v lese dnes známe, tam pak vůbec nenajdeme. To je potřeba lidem vysvětlit. Stejně jako fakt, že není úplně zodpovědné nechat příliš velkou rozlohu lesů jako bezzásahové, protože by nám dřevo chybělo, protože bychom nemohli do lesa chodit a tak dále. Ne všechny lesy jsou státní. Měla by existovat určitá svobodná vůle vlastníka majetku rozhodnout, jak bude ve svém lese hospodařit. Co vysadí. Stejně, jako když na zahrádce zvažuje, jestli dá na záhon rajčata nebo brambory. Pokud mu stát tuto možnost odebere, měl by mít vlastník garanci, že mu případná ztráta bude třeba po staletí refundována.

Jak rychle potřebujeme novelizaci lesního zákona?

Myslím, že je pět minut po dvanácté. To je jednoznačná odpověď. Je potřeba zákon rozvolnit a dát daleko větší prostor odborným lesním hospodářům, kteří mají dostatečné vzdělání na to, aby byli schopni s lesem zodpovědně pracovat.

Jak je to aktuálně s restitucemi církevních lesních majetků?

Církevní restituce to je velké téma. Ne každý z toho asi v tom mediálním marastu dokáže vyvodit nějaký smysluplný závěr. Ale abych to krátce popsal. Když se konečně jedna z vlád rozhodla ten odložený problém zákonem vyřešit a uvolnit nakládání se zbylým stát-

ním majetkem, vyšel zákon o církevních restitucích, který začal platit v roce 2013, a ta restituce dodnes není ukončena. Vleče se to a musím říct, že ne zásluhou restituentů. Církve jsou až nadstandardně ochotné a nápomocné státu problém vyřešit. Je to možná dílem toho, jak byl zákon napsán. My ho nezpochybňujeme, jsme rádi, že se vůbec problém vyřešil. Ale je faktem, že postoj některých úředníků státu, kteří mají dotčený majetek na starosti, není úplně standardní a je až s podivem, že se někteří z nich neřídí ani nálezy Nejvyššího soudu, který v různých kauzách týkajících se církevních restitucí už opakovaně rozhodl. Celý problém je komplikovaný tím, že jediný arbitr na odvolání, pokud nesouhlasíte s tím, že vám stát odmítl některé požadované pozemky vydat, je soud. Vy se totiž musíte obrátit na Státní pozemkový úřad, který je tou organizací, která rozhoduje o tom, zda vám pozemek vydá, či ne. Opravným prostředkem je soud, ale soudy v ČR jsou přetížené. A tak se ten proces prodlužuje na úkor lesa i všech, kteří jsou tím dotčeni. Obce, fyzické osoby, nebo kdokoliv jiný.

Komora církevních lesů by však v této věci mohla být dobrým prostředníkem a vyjednávačem.

Také je. Právě to, co zmiňujete, bylo jedním z důvodů, proč jsme se jako zástupci vlastníků církevních lesů sdružili a vstoupili jsme jako jedna z nově zřízených komor do Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů, které svůj název rozšířilo o církevní lesy. Iniciovali jsme obnovu vnitřní struktury této organizace právě s cílem spojit síly a pomoci tak i sami sobě v tom, abychom proces restitucí nějakým způsobem dotáhli a měli větší vyjednávací možnosti se státem. Také abychom dokázali všem, že hospodaření církve na svém historickém majetku není o nic horší než hospodaření fyzické osoby, obce nebo státu.

Jana Divišová

CELÝ ROZHOVOR V PODCASTECH

Poslechněte si celý díl Podcastu SVOL „Tak se z lesa ozývá“ s Petrem Bláhou na kanálu YouTube SVOL nebo na našem webu.

OTÁZKA NAVÍC

Kde je les, který máte rád?

Ten je asi všude. Pocházím z lesnické rodiny a mám les, takříkajíc, pod kůží. Ať přijedete kamkoliv na světě a jdete se projít do lesa, tak vy tam třeba budete na procházce a dobíjet si energii. Já na to koukám jiným pohledem. Přemýšlím o produkci dřeva, o prostředí, kde se zadržuje voda a kde se řeší eroze. Automaticky uvažuji, jak v tom lese kdo hospodaří. Je to už asi profesionální deformace, ale v dobrém (úsměv).

Požadavky Platformy za novelizaci lesního zákona:

1. Samostatné lesní úřady

Oddělení státní správy lesů od samosprávy založením samostatných lesních úřadů by přineslo zlepšení odborného fungování a dohledu státní správy lesů s důrazem na poradenskou a osvětovou činnost a do budoucna významné finanční úspory ve veřejných rozpočtech. Odstraní duplicitu v kontrolní činnosti v lesním hospodářství. V současnosti státní dozor nad lesy v Česku spadá neefektivně zároveň pod Ministerstvo zemědělství i Ministerstvo životního prostředí.

2. Volnější ruce pro vlastníky lesů

Snížení byrokracie a přenesení větších rozhodovacích pravomocí umožní vlastníkům obhospodařovat les flexibilně s ohledem na jeho aktuální potřeby a místní podmínky. Je třeba redukovat závazná ustanovení lesního hospodářského plánu a umožnit vlastníkově lesa zákonnou oporu zvolit si pestřejší formy hospoda-

ření, které jsou spojeny s větší druhovou, věkovou a prostorovou diverzitou lesních porostů.

3. Prodloužení lhůt pro zalesnění holin a zajištění mladých lesních porostů

S ohledem na obrovskou variabilitu kalamitních ploch po kůrovcové kalamitě je nutno podpořit větší využití přirozené obnovy dřevin včetně dřevin přípravných. Je proto potřeba prodloužit lhůty pro zalesnění holin ze dvou let na šest let a pro zajištění lesních porostů ze sedmi na dvanáct let. Jen tak lze dosáhnout pestré a časově udržitelné obnovy českých lesů a jejich přizpůsobení na probíhající změny klimatu.

4. Podpora dobrovolného sdružování drobných vlastníků lesů

Legislativní i finanční podpora dobrovolného sdružování, zejména vlastníků drobných lesních majetků, umožní soustavnější a odbornější péči o tyto lesy, pomoc vlastníkům lesů při zpracování kalamit, nákupu sazenic, zalesňování, uvedení dře-

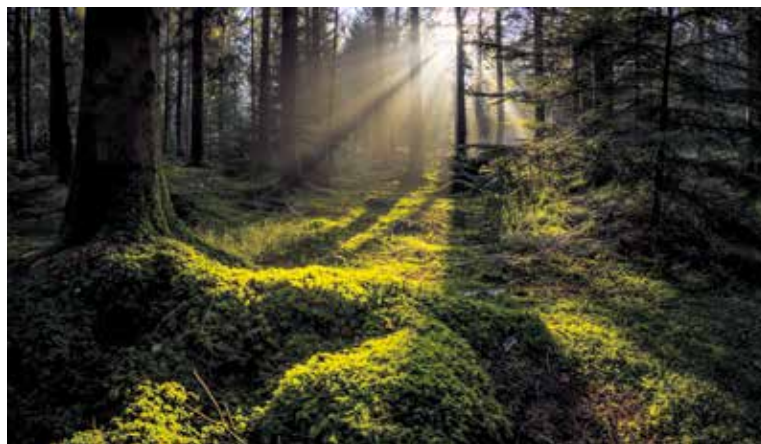

Foto: Unsplash

va na trh apod. V praxi tyto spolky umožní např. sdílení nákladů na pronájem techniky, pracovníků či výměnu zkušeností z praxe.

5. Inovace lesnických postupů, vzdělávání a osvěta

Novela by měla posílit zavádění inovací a nových poznatků vědy do lesnické praxe pomocí vzdělávacích projektů vybraných grantovou soutěží, celoživotní vzdělávání vlastníků lesů a lesního personálu a lesní pedagogiku.

6. Aktivní prevence škod způsobených zvěří

Žádáme, aby vlastník lesa měl možnost většího uplatnění přirozené obnovy, prodloužení lhůt pro zalesnění holin a zajištění lesních porostů, a mohl tak využívat širší škály okusových dřevin (bříza, osika, keře), což aktivně přispěje k řešení škod zvěří na lese zejména na kalamitních plochách. Další opatření týkající se zvěře přinese v příštím roce zákon o myslivosti.

7. Zavedení platby za ekosystémové služby

Požadujeme, aby zákon umožnil systematickou podporu za poskytování ekosystémových služeb. Zajišťování těchto služeb je spojeno s vysokými náklady vlastníků lesů, neprochází však dosud trhem. Je třeba definovat pojem ekosystémové služby lesa a stanovit povinnosti vlastníka při jejich plnění i právní nárok na platbu za tyto služby.

8. Zlepšení životního prostředí v lesích

Právní úprava by měla přispět ke zlepšení přírodního prostředí větším zohledněním požadavků ochrany přírody. Povinnost ponechávat v lese odpovídající množství těžebních zbytků a k zetlení určených stromů a jejich částí dle rozhodnutí vlastníka lesa. Nově ošetřit by měl zákon také zařazení lesů s výskytem zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů do lesů zvláštního určení, nebo stanovišť stepního a lesostepního charakteru do lesů ochranných.

Požadavky Platformy v detailu na www.svol.cz

Mezinárodní komunita vědců se obrací na Brusel: Potřebujeme klimaticky chytré lesnictví

Více než 550 vědců podepsalo otevřený dopis vedoucím představitelům Evropské komise, Parlamentu a Rady, ve kterém je varuje před zhoršujícím se stavem evropských lesů a vyzývá ke klimaticky chytrému lesnictví – včetně využití dřeva pro bioenergie – s cílem posílit odolnost lesů vůči globálnímu oteplování.

V minulosti bylo hlavním principem lesnické politiky Evropské unie udržitelné hospodaření v lesích s cílem multifunkčnosti. V současné době je však zřejmý posun směrem k biodiverzitě a ochraně přírody. Využití dřeva a význam lesů pro ochranu klimatu byly odsunuty na druhé místo.

14. července 2021 předložila Evropská komise v rámci Evropské zelené dohody nový klimatický balíček, který zahrnuje směrnici o obnovitelných zdrojích energie (RED), strategii pro lesy do roku 2030 a strategii EU pro biologickou rozmanitost do roku 2030. Tato nová nařízení ovlivňují lesy, lesnictví i navazující průmysl.

V září 2022 evropští zákonodárci odhlasovali plány na ukončení dotací na biomasu spalovanou v elektrárnách a na vyloučení většiny primárního spalování dřeva z cílů EU v oblasti obnovitelné energie.

Tyto okolnosti přiměly profesora Rolana Irlingera z Univerzity aplikovaných lesnických věd v německém Rottenburgu k napsání otevřeného dopisu vedoucím představitelům trojice nejdůležitějších institucí Evropské unie, k němuž se připojilo více než 550 vědců z různých, zejména evropských zemí.

„Teplé a suché počasí v mnoha částech Evropy a světa nás nutí

obávat se o budoucnost našich lesů. Sucho, nemoci a požáry devastují celou krajinu bez ohledu na ochranu nebo hospodaření,“ píše se v dopise. Vědci poukazují na to, že lesy jsou stále více ohroženy změnou klimatu, ale zároveň mají schopnost změnu klimatu zmírňovat a zvyšovat biologickou rozmanitost, a to správným managementem a využíváním produktů lesa. Trvale udržitelné hospodaření v lesích je podle vědců zásadní pro zajištění toho, aby lesy i nadále poskytovaly ekosystémové služby.

Dopis vyzývá ke „klimaticky chytrému hospodaření s lesy“ s cílem posílit odolnost evropských lesů a jejich schopnost produkovat dřevo a současně zvyšovat absorpci uhlíku. „Pokud budou suchá léta častější, očekáváme, že lesní biomasa bude v příštím desetiletí bez ohledu na způsob hospodaření a ochranu lesů spíše klesat než se zvyšovat,“ varují. „V současnosti je v obhospodařovaných lesích roční přírůstek uhlíku vyšší a maximální objem dřeva je stejný jako v lesích pod ochranou. Bez těžby se objemy lesů nasatí a propad uhlíku se přiblíží nule, jak lze pozorovat v oblastech starých nedotčených lesů na Ukrajině.“

Dřevo z udržitelně obhospodařovaných lesů je podle vědců CO₂ neutrální s ohledem na ekosystémové procesy. Těžba dřeva nahrazuje ztrátu dřeva a uhlíku způsobenou odumíráním stromů v důsledku přirozené konkurence mezi jednotlivými stromy a přírodních katastrof v neobhospodařovaném lese regulovanou hustotou porostů. „V krajině měřítka neexistuje uhlíkový dluh. Ve skutečnosti je to hospodaření, které v evropské historii zlepšilo biologickou rozmanitost v lesích,“ uvádí se v dopise.

V dopise vědci vyzdvihují klimatický přínos udržitelného hospodaření v lesích a výrobků ze dřeva. „K výrobě dřevěných výrobků je zapotřebí méně fosilní energie ve srovnání s betonem, ocelí, hliníkem a sklem. Používání dřeva jako stavebního materiálu umožňuje nejen další ukládání CO₂, ale navíc zabezpečuje náležitě potřebné dostupné bydlení, snižuje energetickou náročnost budov a vytváří udržitelnou zaměstnanost ve všech evropských regionech.“

„Při správném hospodaření v lesích je využití dřeva pro energii vedlejším produktem těžby a zpracování dřeva na výrobky,“ píší vědci s tím, že pro zajištění dodávek obnovitelné energie je k dispozici dostatečné množství vedlejších produktů, jako jsou koruny stromů, odřenky s hnilobou, recyklované dřevo, odřezky, hoblíny a piliny.

Vědci zdůrazňují, že pouze v případě obhospodařování lesů a využívání dřeva se vyvarujeme

fosilních emisí CO₂. „Zvýšené ponechávání dřeva v lesích emise CO₂ pouze kompenzuje, ale nezařazuje jim, a to s nepředvídatelnými riziky.“ Nedoporučují proto zakazovat využívání dřeva k výrobě energie z lesů obhospodařovaných udržitelným způsobem a zvyšovat podíl neobhospodařovaných lesů v EU. Podle jejich názoru takové kroky brání oběhovému biohospodářství, aniž by dále prospívaly úsilí EU v oblasti klimatu a biologické rozmanitosti.

Vědci považují ekologicky řízené udržitelné lesnictví, které zachovává konstantní objem dřeva a jeho přírůstek využívá pro výrobu produktů a energie, za „klimaticky chytré.“ „V současné době, kdy poptávka po dřevě převyšuje nabídku a Evropská unie dováží dřevo z jiných regionů světa, je neadekvátní vyčlenit lesní oblasti pro divočinu, u které nebylo prokázáno, že zachovává další druhy,“ uzavírá dopis.

**Ing. Marie Růžková
tajemnice SVOL**

PLNÉ ZNĚNÍ DOPISU V ORIGINÁLNÍM ZNĚNÍ

Z chystané legislativy

- Novela vyhlášky č. 335/2006 Sb., kterou se stanoví podmínky a způsob poskytování finanční náhrady za újmu vzniklou omezením lesního hospodaření – návrh předložen do meziresortního připomínkového řízení, předpokládaná účinnost k 1. 1. 2023
- Novela zákona č. 338/1992 Sb., o daní z nemovitých věcí – návrh předložen do meziresortního připomínkového řízení, předpokládaná účinnost některých ustanovení od 1. 1. 2024, některých od 1. 1. 2025. Návrh obsahuje mj. úpravu vymezení lesních pozemků, které nejsou předmětem daně, úpravu vymezení rybníků, které jsou předmětem daně, komplexní úpravu nevyužitelných nebo obtížně využitelných pozemků druhu ostatní plocha, rozšíření pravomoci obcí při stanovení místního koeficientu.
- Návrh nařízení vlády o stanovení podmínek provádění opatření pro zalesňování zemědělské půdy – návrh předložen do meziresortního připomínkového řízení v návaznosti na zahájení nového programového období Společné zemědělské politiky 2021-2027, předpokládaná účinnost k 1. 4. 2023.

- Návrh ústavního zákona, kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů – upraven čl. 7, že stát dbá o šetrné využívání přírodních zdrojů, zejména vody a půdy, a o ochranu životního prostředí, předpokládaná účinnost od 1. 7. 2023. Nebyl předložen samostatný ústavní zákon o ochraně vody a vodních zdrojů.

Mykorhizní přípravky v lesnické praxi

Mykorhizní symbióza

Mykorhizní symbióza je vzájemně prospěšné soužití rostlin a hub, při kterém vznikají na kořenech rostlin útvary nazývané mykorhizy, vyznačující se fyziologickou aktivitou obou organismů. Mykorhizní symbióza se vyskytuje u více než 95 % druhů cévnatých rostlin, a to ve všech půdních typech i druzích. Vlákna (hyfy) mykorhizních hub zajišťují propojení vnitřního prostoru kořene s půdou. Ke vzniku mykorhizní symbiózy je nutné, aby půda obsahovala živé mykorhizní houby, ať už ve formě podhoubí (mycelia) nebo výtrusů (spor). Naprostá většina lesnický významných dřevin žije v symbióze s ektomykorhizními houbami. Hyfy těchto hub zpravidla vytvářejí v mezibuněčných prostorách hostitelské dřeviny tzv. Hartigovu síť a na povrchu kolonizovaného kořene tzv. hyfový plášť, z něhož hyfy prorůstají do půdy. Houbou kolonizovaný kořen (mykorhiza) je často zduřelý, takže se tvarem výrazně liší od nekolonizovaných kořenů. Naproti tomu endomykorhizní houby pronikají do vnitřního prostoru buněk kořenů rostlin, přičemž k viditelným změnám ve stavbě kořenů nedochází. V symbióze s endomykorhizními houbami žije mimo jiné mnoho zemědělsky významných plodin a některé druhy dřevin. Některé rostliny mohou žít v symbióze s oběma těmito typy hub (např. topol, vrba, habr, jeřáb).

Význam mykorhizních symbiózy vyplývá hlavně z vlastností mycelia mykorhizních hub. Mycelium díky velkému povrchu zajišťuje kontakt s velkým objemem půdy a proniká i do půdních prostor pro kořenové systémy nedostupných. Mykorhizní kořeny jsou tedy schopné přijímat vodu a minerální živiny z půdy lépe než nemykorhizní kořeny. Navíc dokážou přijímat látky kumulovat a předávat je rostlině. To má význam především na stanovištích s nedostatkem vody a živin. Mykorhizní houba získává od rostliny organické látky, hlavně sacharidy a vitaminy. Rostliny s rozvinutou mykorhizní symbiózou se většinou vyznačují vyšší ujmavostí, lepšími růstovými parametry (větší výškou, tloušťkou kořenového krčku, hmotností nadzemních částí i kořenů), vyšší hustotou mykorhizních špiček a lepší odolností vůči nízkým teplotám, suchu, změnám pH, toxinům a napadení škodlivými organismy.

Obr. 1: Čechratka podvinutá (*Paxillus involutus*) – ektomykorhizní houba, jejíž podhoubí (mycelium) běžně obsahuje mykorhizní přípravky.

Obr. 2: Kořeny sazenice smrku ztepilého 4 roky po inokulaci.

Obr. 3: Jemný kořen smrku ztepilého s různými typy mykorhizních špiček.

Obr. 4: Černá mykorhizní špička tvořená houbou *Cenococcum geophilum*, běžně obsaženou v mykorhizních přípravcích.

Foto: Archiv SVOL

tám, suchu, změnám pH, toxinům a napadení škodlivými organismy.

Inokulace

Umělé očkování mykorhizními houbami (dále jen „inokulace“) představuje metodu na podporu růstu rostlin, využívající principu mykorhizní symbiózy. Inokulace má většinou pozitivní vliv na ujmavost i růst rostlin a vede ke zvýšení odolnosti vůči různým abiotickým vlivům a biotickým škodlivým činitelům. Inokulace také prokazatelně zvyšuje četnost mykorhizních hub, což je důležité při zakládání porostů. Pozitivní vliv inokulace na dřeviny je výrazný především v nepříznivých podmínkách. Vzhledem k probíhající klimatické změně, vyznačující se změnami průměrných hodnot klimatických faktorů a stále extrémnějšími výkyvy počasí včetně delších období sucha, lze očekávat, že inokulace bude stále významnějším způsobem podpory sazenic při pěstování ve školkách i při zakládání a obnově lesních porostů.

Pro úspěšnou inokulaci je třeba, aby použité mykorhizní houby byly schopné snadno a rychle vytvořit s hostitelskou rostlinou mykorhizy, byly přizpůsobené stanovištním podmínkám a odolné vůči stresům. Pro určitý druh dřeviny neexistuje univerzální optimální symbiont. Inokulaci některými

druhy ektomykorhizních hub lze provést pomocí spor, zatímco u mnoha jiných druhů je nutná inokulace nárostů mycelia přímo na kořenové špičky hostitelských rostlin.

Aplikace ektomykorhizního inokula zpravidla nepůsobí na růst rostlin negativně. Je však třeba si uvědomit, že jakkoli může být inokulace pro rostliny přínosná, jedná se pouze o jeden z mnoha faktorů, který na ni působí. Při protichůdném působení dalších činitelů (ať už přirozených či umělých) se nemusí kýžený vliv dostavit. Na ujmavost sazenic mohou negativně působit extrémní povětrnostní podmínky, zejména vysoké teploty a sucho. Hnojiva a fungicidy mohou zvýšit početnost méně prospěšných ektomykorhizních druhů u sazenic ve školce a snižovat tak pozitivní vliv ektomykorhizní symbiózy. Negativně mohou na mykorhizy působit také vysoké koncentrace živin v půdě, především dusíku a fosforu, vysoké půdní pH, sucho, imise či konkurenční půdní mikroorganismy. Rozdíly mezi inokulovanými a neinokulovanými sazenicemi se mohou v průběhu času snižovat z důvodu kolonizace sazenic přirozeně se vyskytujícími ektomykorhizními houbami v půdě, mohou v průběhu času kolísat, nebo nemusí být vůbec patrné. Účinnost mykorhizního přípravku,

i když byla jednoznačně prokázána v laboratorních podmínkách, tedy může být v terénu nižší, nebo se nemusí viditelně projevit. Dostatečně účinná inokulace, smysluplná pro lesnický provoz, byla zaznamenávána především na stanovištích s nepříznivými podmínkami pro růst sazenic, především s nedostatkem přirozeně se vyskytujících mykorhizních hub a s infekčním tlakem původců kořenových hnilob (např. václavek).

Použití v praxi

Inokulace má v lesnickém provozu význam především v lesních školách. Využívá se však i v lesních porostech, nejčastěji při zalesňování. K inokulaci se běžně používají přípravky skládající se ze dvou složek. Tekutá složka je tvořená tekutým agarovým médiem obsahujícím mycelium ektomykorhizních hub. Pevná složka je tvořená většinou rašelinovým nosičem s bioaditivou (např. látkami z mořských řas) a spory mykorhizních hub. Je nutné vybrat přípravek obsahující mykorhizní houby schopné žít v symbióze s cílovou rostlinou. Komerčně dostupné přípravky obsahují více druhů mykorhizních hub. V lesnictví se využívají běžně se vyskytující houby žijící v symbióze s lesními dřevinami, nejčastěji holubinka (*Rusulla*), ryzec (*Lactarius*), slzivka (*Hebeloma*), čirůvka (*Tricholoma*), lakovka (*Laccaria*),

čechratka (*Paxillus*), muchomůrka (*Amanita*), peštěc (*Scleroderma*), měcháč (*Pisolithus*), kořenovec (*Rhizopogon*), klouzek (*Suillus*) a *Cenococcum*.

Přípravek se po naředění vodou v předepsaném poměru a promíchání veškerých složek směsi aplikuje ke kořenům rostlin. Ideální je aplikace směsi namáčením kořenů sazenic těsně před výsadbou. Lze také nalít směs přímo na kořeny nebo do výsadbových děr. U odrostlých stromů je možné vyhloubit jamky ke kořenům a směs do nich poté nalít. Vždy je třeba řídit se návodem k použití konkrétního přípravku. Důležité je také zamezení kontaktu fungicidů s mykorhizním přípravkem i s kořeny rostlin. Vhodné je nepoužívat hnojiva na půdách s dostatkem živin a omezit hnojení přípravky s vysokou koncentrací dusíku či fosforu. Samozřejmostí by mělo být dodržování obecných pěstebních zásad: zejména používat kvalitní sadební materiál, dodržovat zásady skladování a manipulace sazenic před výsadbou, vysazovat stanovištně vhodné dřeviny, správně načasovat a provést vlastní výsadbu atd.

Příspěvek vznikl za podpory Ministerstva zemědělství v rámci smlouvy na zajištění Lesní ochranné služby.
Ing. František Lorenc, Ph.D.
Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.
E-mail: lorenc@vulhm.cz

Semenářstvím a školkařstvím vše začíná...

Pro dosažení cílů velknotých do hospodářské funkce lesa je kromě výkonu řádné výchovné pěstební činnosti zapotřebí zajištění kvalitního a pro danou lokalitu vhodného sadebního materiálu lesních dřevin (SMLD) pro obnovu lesa. Přestože je stále rostoucí zájem lesníků preferovat přirozenou obnovu lesa (za předpokladu semenného roku, čisté plochy a vhodného průběhu počasí pro růst náletu), je třeba vzhledem k nastalé situaci provádět na kalamitních plochách umělou obnovu, která je proto stále vhodnou možností, jak dosáhnout ekonomického zhodnocení jakostní dřevní hmoty a tvorby stabilních porostů.

Sdružení vlastníků obecních, soukromých a církevních lesů v ČR (SVOL) a Sdružení lesních školkařů ČR (SLŠ ČR) proto navázaly perspektivní spolupráci pro podporu a akcentaci společného úsilí o vytvoření kvalitních porostů se stanovištně vhodnou porostní skladbou. Zejména proto bych chtěla naše Sdružení členům SVOL alespoň takto krátce představit.

SLŠ ČR sdružuje držitele platné licence pro uvádění reprodukčního materiálu lesních dřevin do oběhu podle zákona č. 149/2003 Sb. Jeho členové produkují SMLD pro umělou obnovu lesa. Úzce tak spolupracují s majiteli lesních pozemků a mnozí z jeho členů jsou zastoupeni také v řadách SVOL.

Jednou z mnoha možností, kde mohou obě organizace spolupracovat, je i uplatnění tzv. smluvní sítě,

kdy si majitel uznané jednotky/porostu nechá napěstovat v lesní školce sadební materiál z osiva, které získal sběrem ze svých uznaných porostů. Vznikne tak smluvní vztah výhodný pro obě strany – majitel lesa má jistotu sadebního materiálu v požadované kvalitě, množství a termínu a lesní školkař zajištění odbytu. To umožňuje školkaři zaměřit se na optimální

» pokračování na str. 6

Semenářstvím a školkařstvím vše... pokračování ze str. 5

průběh technologie pěstování a nemusí se obávat rizika neodebrání již vypěstovaného SMLD.

Činnost SLŠ ČR má kromě zajištění ochrany oprávněných zájmů svých členů daleko větší záběr. Spolupracuje se státními orgány, institucemi lesnického výzkumu, domácími i zahraničními organizacemi a médii. A je tu již

28. rokem! Aktivně se snaží přispívat k zvyšování odborné úrovně svých členů (organizuje vzdělávací akce v oboru lesního školkařství a semenářství a poskytuje jim i informační servis včetně individuálního poradenství). Zde se opět nabízí další oblast spolupráce. Rádi uvítáme na našich odborných seminářích i členy SVOL.

Pozvánka s programem akce proto putuje i na ústředí SVOL. Nedílnou součástí činnosti SLŠ ČR, z.s. je i osvěta významu lesního školkařství a semenářství pro obnovu lesa. Členové SVOL si mohou bezplatně stáhnout sborníky z našich odborných seminářů na www.lesniskolky.cz v sekci KE STAŽENÍ, kde naleznou množství zajímavých informací pro celou oblast LH.

Pro zájemce o sadební materiál

lesních dřevin: kontaktní údaje členských subjektů spolu s mapou naleznete na webových stránkách SLŠ ČR v sekci ADRESÁŘ. Bližší informace o jednotlivých provozech jsou obsaženy v Katalogu členských subjektů SLŠ ČR v sekci KE STAŽENÍ.

Stejně jako řádně vypěstovat SMLD je třeba postarat se o něj při transportu a manipulaci s ním. I to totiž rozhoduje o kvalitě a rych-

losti růstu založených porostů. Proto níže uvádím zásady správné manipulace se SMLD. I když je to pověstné nošení dříví do lesa. Ale lesníci vědí, že opakování je matkou moudrosti.

Věřím, že společným úsilím přispějeme k tvorbě kvalitních, zdravých a stabilních porostů a tím i k službě nejcennější – k tvorbě krajiny pro budoucí pokolení.

Ing. Jana Kostelníková,
manažerka SLŠ ČR

adresa: J. Dobrovského 923/18,
286 01 Čáslav
telefon: +420 606 723 664,
e-mail: info@lesniskolky.cz
web: www.lesniskolky.cz

STATISTIKA PRODUKCE SADEBNÍHO MATERIÁLU LESNÍCH DŘEVIN V ČR

Celkový objem sadebního materiálu uvedeného do oběhu od subjektů, které mají produkční plochu – bez zohlednění přepravej mezi producenty v letech 2009-2021 /tis. ks/ (zdroj ÚHÚL)

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
10 179	112 325	131 317	121 141	144 593	163 109	122 586	147 916	150 382	164 062	210 507	210 506	286 226

ZÁSADY MANIPULACE SE SADEBNÍM MATERIÁLEM:

- Správná manipulace se sadebním materiálem lesních dřevin (SMLD) příznivě ovlivní úspěch zalesnění.
- V rámci hotového projektu výsadby je třeba si předem rozmyslet, jaký sortiment sadebního materiálu použít – prostokořenný (PSM) nebo krytokořenný (KSM) a naplánovat celý postup zalesnění od dovozu sazenic po jejich výsazení a následnou ochranu kultury.
- Manipulace se sadebním materiálem v lesní školce spočívá v udržení dostatečné vlhkosti kořenů až do odvozu sazenic. Doba mezi vyvednutím a výsadbou by proto měla být co nejkratší. (Skládování sazenice vysílují, stejně jako změny teplot a dlouhodobé temno a náhlý přechod na prudké slunce.)
- Přeprava sazenic – Je nutno zajistit vhodný dopravní prostředek (tj. auto musí být zavřené nebo zaplachtované – plachta se nesmí dotýkat sadby). Sadební materiál přepravujeme v malých vrstvách (max. 60 cm).
- Manipulace se SMLD – Sadební materiál bereme do rukou co nejméně, tzn. materiál, který budeme používat první, nakládáme poslední. Po šetrném vyložení SMLD z auta jej uložte přímo do klimatizovaného skladu, sněžné jámy či záložníště – nesmí dojít k zaschnutí kořenového systému na přímém slunci. Bude-li výsadba provedena do jednoho týdne, není třeba rozbalovat balíky, při delším skladování je toto ovšem nutné. (Jsou-li sazenice uskladněny v klimatizovaném skladu nebo sněžné jámě je podle odborníků třeba před vysazováním jejich aklimatizace.)
- Založení sazenic – Opět je nutno jej provést rychle (můžete je i znovu namočit), dostatečně hluboko (provázky schovat), ve stínu a do vlhké půdy. Máte-li možnost, je vhodné je zalévat, a hlavně brzy vysázet!
- Zavážení sadby do lesa – Je potřeba ji chránit před poškozením mrazem a sluncem (především u borovice může již mráz -2 °C poškodit sadbu). Je do-

poručeno rozvést SMLD co nejbliže místu výsazení a zásadně ho nenechávat ležet s odkrytými kořeny.

- Sazení – Před začátkem vlastního vysazení je nutno zajistit dostatek vhodných sázecích pomůcek i nádob pro nošení SMLD a zajištění ochrany kořenového systému. Je záhodno proškolit pracovníky ve správné technologii sazení.
- PSM – Nyní je vhodná doba pro případné zkracování kořenů – kůlový kořen by neměl mít řez širší než 6 mm. Při preventivním ošetření proti klikorohu borovému (před výsadbou) nesmí být kořeny vystaveny riziku kontaktu s insekticidy. Toto ošetření je třeba provádět na stinném místě.
- Správná technologie sazení a hloubka sazení – kořenový krček by při jarní výsadbě měl být zakryt 2 cm, při podzimní výsadbě 4 cm (s výjimkou topolů a suchých stanovišť) - jinak sazenice trpí suchem a mrazem! Dostatečně prokopaná jamka musí být větší než kořeny, je nutno odstranit hrabanku a sázet přímo do minerální půdy. PSM – Nutno rozprostřít kořeny, nemotat je a zajistit tak stabilitu budoucího stromu včetně dostatečného přimáčknutí sazenice v jamce tak, aby kořeny přimkly k půdě a nevznikly vzduchové kapsy u kořenů. KSM – Hloubka jamky musí být větší než výška kořenového balu – ten se nesmí do jamky natlačit. Zabrání se tak vzniku nevratných kořenových deformací a zamezí zhoršené stabilitě stromu. Půdu v jamce není dobré sešlapávat, doporučeno je hutnění rukama (opět se předejde deformacím kořenů).
- A hlavně stromky musí být sázeny rovně!
- Na závěr jedno doporučení: pracovníky je třeba kontinuálně kontrolovat, špatně zasazený strom dobře neporoste.

DŮLEŽITÉ INFORMACE
O PRODUKCI ČLENSKÝCH
SUBJEKTŮ SLŠ ČR
(STAV LISTOPAD 2022)

- 101 provozoven našich členů produkuje prostokořenný sadební materiál lesních dřevin,
 - 78 provozoven pěstuje krytokořenný sadební materiál,
 - 54 provozoven produkuje oba typy sadebního materiálu.
- (V SLŠ ČR je nyní evidováno celkem 105 provozoven.)

KOLIK MÁ SLŠ ČR ČLENŮ?

V současné době je nás 81, z toho 73 členů obhospodařuje lesní školkou (produkční plochu). Tyto provozy mají velikost od 0,5 ha do 160 ha a celková výměra je přes 1000 ha (cca 69 % veškerých produkčních ploch lesních školek v ČR).

Kůrovec pod kontrolou, přemnožená zvěř lesníky trápí stále víc

Jihomoravský kraj stejně jako celou republiku postihla v minulých letech kůrovcová kalamita. Nyní je však podle všeho „zdejší kůrovec“ pod kontrolou a vlastníci se vyrovnávají s následky kalamity a dalšími výzvami souvisejícími s adaptací lesů na klimatickou změnu. Platí to samozřejmě také pro členy SVOL – v Jihomoravském kraji sdružujeme 46 obecních, soukromých i církevních majetků o celkové rozloze 40 150 hektarů.

„Aktuální témata, která v našem kraji vlastníci řeší, se v zásadě neliší od dalších míst v republice,“ uvádí Jiří Neshyba, předseda Jihomoravského regionu SVOL a ředitel akciové společnosti Lesy města Brna. „Jde především o zpracování hmoty z kůrovcové kalamity a zalesnění ploch, které vznikly, vhodnou skladbou dřevin. Stejně jako jinde nás trápí nedostatek pracovních sil v lesnictví – to je dlouhodobý problém, se kterým souvisí také zvyšující se cena lidské práce.“

Rozloha lesních pozemků v Jihomoravském kraji podle údajů Zelené zprávy MZe za rok 2021 činila 203 tisíc ha (7,5 % z rozlohy lesů v ČR). Členové SVOL hospodaří na cca 20 % lesů zdejšího kraje. Největšími z nich jsou Mendelova univerzita v Brně – Školní lesní podnik Křtiny (přes 10 tis ha) a Lesy města Brna (více než 8 tis ha), což jim poskytuje

větší prostor a možnosti věnovat se ve větší míře také práci s veřejností, zejména s dětmi a mládeží. Lesní pedagogice se však aktivně věnují i členové regionu s mnohem menší výměrou lesa (například Městské lesy Znojmo, Inés Kunštát nebo MP Lesy) a řada z nich se úspěšně zapojila také do pilotního ročníku akce SVOL Den otevřených lesů.

Vedle regionálních členských schůzí a seminářů jsou skvělou příležitostí pro výměnu zkušeností odborné lesnické exkurze pořádané jednotlivými regiony. Zatím poslední organizovaly Lesy města Brna. Konala se ve dnech 20. a 21. října a jejím hostitelem byly Arcibiskupské lesy a statky Olomouc. (Více viz box k exkurzi na str. 10)

Podle loňských čísel a prvních odhadů za letošní rok je zřejmé, že kůrovcová kalamita, která se Jihomoravským krajem šířila

Foto: Archiv SVOL

od roku 2018, je zde nyní již na ústupu. Objem vytěženého dřeva v roce 2021 proti předchozímu roku, kdy těžba zaznamenala vrchol, poklesl téměř o třetinu na 2 551,7 tis. m³. Intenzitu kalamity ilustrují i další údaje. Objem zpracované nahodilé těžby napříč vše-

mi vlastnickými strukturami včetně státních lesů v JM kraji v roce 2021 představoval 2 381,9 tis. m³ dřeva, v roce předchozím to bylo o 1 345,9 tis. m³ více. Podíl objemu zpracované nahodilé těžby na těžbě dřeva celkem byl v mezikrajském srovnání třetí

nejvyšší po Kraji Vysočina a Středočeském kraji (včetně Prahy). V JM kraji bylo loni zpracováno 1 434,2 tis. m³ dřeva z důvodu hmyzových kalamit, což je téměř poloviční hodnota roku 2020. Kvůli živelním kalamitám bylo vytěže-

pokračování na str. 10 »

Metodická doporučení k uzavírání smluv o nájmu honiteb

JUDr. Ing.
Martin Flora, Dr.
advokát

K 31. 3. 2023 skončí platnost celé řady smluv o nájmu honiteb. V souvislosti s touto skutečností se objevuje mnoho otázek týkajících se postupu vlastníků lesů a držitelů i uživatelů honiteb ve vztahu k využívání honebních pozemků v navazujícím období. Část z těchto otázek má přitom svůj původ v nesprávném pochopení stavu, který po skončení platnosti smluv o nájmu honiteb vznikne. Proto je vhodné připomenout si některá základní fakta a připojit k nim doporučení ohledně dalšího postupu se zaměřením na zajištění zájmů vlastníků lesů v oblasti ochrany před škodami působenými zvěří.

Na prvním místě se sluší zdůraznit, že ke dni 31. 3. 2023 nedochází k žádnému generálnímu zániku dříve uznaných honiteb ani k uvolnění honebních pozemků, které by bylo spojeno s uznáním honiteb nových. Všechny dosud uznané honitby zůstávají i po 31. 3. 2023 zachovány, a to v těch hranicích a s těmi normovanými stavy zvěře, které jsou uvedeny ve dříve vydaných rozhodnutích o jejich uznání. Nedochází ani k žádné generální změně držitelů honiteb, jímž byly honitby uznány; těmi zůstávají ti vlastníci pozemků (u vlastních honiteb) a ta honební společenstva (u společenstevních honiteb), kteří jsou jako držitelé označeni v příslušných rozhodnutích o uznání honitby.

Výjimku mohou představovat pouze honitby, o jejichž změně bylo rozhodnuto v řízení vedeném podle § 31 odst. 1 a 2 zákona č. 449/2009 Sb., o myslivosti, v platném znění (dále jen „zákon o myslivosti“); takové případy však budou zcela ojedinělé a o průběhu řízení, jakož i o změnách, které z toho vyplývají nebo mohou vyplývat, jsou vlastníci dotčených honebních pozemků jako účastníci řízení informováni zvlášť.

Bude-li tato výjimka pomínuta, může datum 31. 3. 2023 vést ke změně dosavadního právního stavu pouze u těch honiteb, které byly pronajaty na období od 1. 4. 2013 do 31. 12. 2023. Pokud byla smlouva o nájmu honitby uzavřena na jiné období nebo honitba nebyla pronajata vůbec, není datum 31. 3. 2023 spojeno s žádnou změnou.

U honiteb, které byly přenechány do užívání smlouvou, jejíž platnost k 31. 3. 2023 končí, dochází v uvedený den ke vzniku stavu, kdy držitelé honiteb mohou honitbu přenechat stávajícímu nebo novému nájemci na dalších deset let. Držitelé ovšem mohou

postupovat i tak, že po skončení dosavadního nájmu „své“ honitby nepronajmou a budou je napříště užívat ve vlastní režii. Tento stav mohou ovšem později změnit, neboť takovouto honitbu je možno kdykoliv opět pronajmout, a to na zákonem předepsané desetileté období. Rozhodování o přenechání honitby do nájmu je u vlastních honiteb zpravidla prosto jakýchkoliv problémů – jde o právní jednání, které držitel honitby učiní způsobem, jímž s ohledem na svou právní formu obvykle rozhoduje; rozhodnutí ve většině případů nebude ani nijak formalizováno a bude projevmeno navenek až uzavřením smlouvy o nájmu honitby.

Honební společenstva

U honebních společenstev může být situace složitější, neboť rozhodování o způsobu využití i honitby bývá uvnitř společenstva někdy spojeno se soupeřením dvou či více zájmových skupin usilujících o ovládnutí honitby a nezřídka končí soudními spory o neplatnost příslušného usnesení valné hromady a o určení neplatnosti uzavřené smlouvy o nájmu. Pravděpodobnost vzniku podobných sporů nelze obecně predikovat, jelikož je vždy závislá na individuálních poměrech panujících v příslušném honebním společenstvu, zejména na počtu jeho členů a množství hlasů, jimiž jednotliví členové disponují, na úrovni mezilidských vztahů a na obsahu stanov. Obecně však platí, že pro přijetí rozhodnutí o způsobu využití společenstevní honitby nebo pro přenos této působnosti na honební výbor se musí vyslovit nejméně tři čtvrtiny hlasů členů přítomných na valné hromadě, pokud stanovy nepožadují kворum ještě vyšší. Při hlasování přísluší každému členu společenstva jeden hlas na každý započatý hektar honebních pozem-

ků, které v honitbě vlastní v den konání valné hromady. Pro odvození počtu hlasů je pak rozhodující celkový součet výměry takových pozemků, nikoliv množství parcel, do nichž je tato celková rozloha rozdělena. Vlastník jednoho honebního pozemku o výměře 20,5 ha bude mít 21 hlasů, stejně jako vlastník 50 samostatných honebních pozemků, z nichž každý má rozlohu 0,41 ha.

Doporučená ujednání smlouvy o nájmu honitby

Tam, kde bylo držitelem honitby rozhodnuto o jejím pronájmu a vlastník lesa může obsah smlouvy o nájmu honitby ovlivnit (ať již proto, že je přímo držitelem honitby nebo se na formulaci smlouvy o nájmu honitby podílí jiným způsobem), je vhodné, aby smlouva o nájmu honitby vedle podstatných náležitostí (jimiž jsou určení smluvních stran, předmětu nájmu, tedy honitby, a výše nájemného nebo způsobu jeho odvození) obsahovala následující ujednání:

- ujednání o povinnosti nájemce udržovat stavy spárkaté zvěře v honitbě na takové úrovni, aby nedocházelo ke vzniku hospodářsky významných škod, s tím, že ve smlouvě bude stanovena výše škody, od jejíhož překročení se škoda považuje za hospodářsky významnou (např. 20 000 Kč ročně),
- ujednání o tom, že nájemce bude na vlastní náklady realizovat některá opatření na ochranu před škodami zvěří s tím, že ve smlouvě bude dohodnuta podoba a rozsah těchto opatření, a to nejlépe ve vazbě na opatření uvedená v § 5 vyhlášky č. 101/1996 Sb.,
- ujednání o tom, že spárkatou zvěř může nájemce vypouštět do honitby pouze s předchozím písemným souhlasem pronajímatele,
- ujednání o povinnosti nájemce udržovat v honitbě na vlastní náklady veškerá myslivecká zařízení v řádném stavu, který umožňuje kdykoliv tato zařízení využít pro účel, k němuž byla vybudována nebo na území honitby umístěna, při zachování

- veškerých obecně závazných právních předpisů, zejména předpisů hygienických, veterinárních, mysliveckých, předpisů na ochranu zvířat proti týrání, předpisů o ochraně přírody a krajiny a předpisů lesního práva, a ve stavu, který neohrožuje zdraví a bezpečnost osob a věcí,
- ujednání o tom, že nová myslivecká zařízení včetně vnaříšť, krmelišť, políček pro zvěř, může nájemce budovat nebo na území honitby umisťovat či zřizovat pouze se souhlasem pronajímatele; zařízení vybudovaná bez souhlasu budou na náklady nájemce odstraněna,
- ujednání o tom, že nájemce je povinen bezodkladně informovat pronajímatele o každém uloveném, nalezeném nebo dohledaném kusu spárkaté zvěře a umožnit mu provedení jeho kontroly,
- ujednání o právu pronajímatele kdykoliv kontrolovat, zda a jakým způsobem plní nájemce své povinnosti vyplývající ze smlouvy, a to i prostřednictvím třetích osob,
- ujednání o povinnosti nájemce informovat pronajímatele o všech závažných skutečnostech, které se týkají chovaných druhů zvěře (choroby zvěře, přemnožení některého druhu zvěře spod.), a o provedených veterinárních opatřeních,
- ujednání o povinnosti nájemce oznámit pronajímateli jméno, příjmení a adresu mysliveckého hospodáře neprodleně po jeho ustanovení orgánem státní správy myslivosti,
- ujednání o povinnosti nájemce oznámit pronajímateli neprodleně skutečnost, že myslivecký hospodář byl odvolán nebo přestal svoji funkci vykonávat,
- ujednání o povinnosti nájemce oznámit pronajímateli jméno, příjmení a adresu myslivecké strážže pro území honitby neprodleně po jejím ustanovení orgánem státní správy myslivosti,
- ujednání o povinnosti nájemce oznámit pronajímateli neprodleně skutečnost, že ustanovení mysliveckou stráží pro území honitby zaniklo,

- ujednání o automatické úpravě nájemného v závislosti na výši inflace,
- ujednání o tom, že za nedodržení podmínek sjednaných ve smlouvě ze strany nájemce a tedy za výpovědní důvod podle § 33 odst. 6 písm. g) zákona o myslivosti se považuje nesplnění kterékoliv povinnosti nájemce vyplývajících ze smlouvy nebo z platných právních předpisů, jakož i prodlení s jejich splněním, a to bez ohledu na dobu trvání takového prodlení, přičemž posouzení, zda ze strany nájemce došlo k nedodržení podmínek sjednaných v této smlouvě, náleží výlučně pronajímateli; pro tento případ je vhodné sjednat i krátkou výpovědní dobu (např. jeden měsíc).

Zákonná ujednání smlouvy o nájmu honitby

Není nedůvodné, aby ve smlouvě byla obsažena i ujednání, která fakticky pouze opakují pravidla obsažená přímo v zákoně; jejich přítomnost posiluje právní jistotu, neboť oběma stranám připomíná jejich existenci. Jde např. o ujednání:

- o povinnosti uživatele honitby (nájemce) umožnit pronajímateli účast na sčítání zvěře spolu s úpravou podrobností o tom, jakým způsobem a s jakým předstihem bude pronajímatel o sčítání zvěře vyrozuměn, společně s právem pronajímatele zjištěné stavy zvěře rozporovat,
- o povinnosti uživatele honitby (nájemce) umožnit pronajímateli účast na přípravě plánu mysliveckého hospodaření a na sčítání zvěře spolu s úpravou podrobností o tom, jakým způsobem a s jakým předstihem bude pronajímatel o sčítání zvěře vyrozuměn, společně s právem pronajímatele zjištěné stavy zvěře rozporovat a
- o povinnosti nájemce vést řádnou evidenci o druzích, pohlaví, počtu a hmotnosti zvěře ulovené nebo nalezené v honitbě a souvisejících povinnosti umožnit pronajímateli přístup do této evidence, kdykoliv o něj požádá.

Odborný seminář „Lesmistr František Rang“

Zámek Žďár nad Sázavou se 22. září stal hostitelem odborného semináře „Lesmistr František Rang“. Seminář představil výzvy budoucnosti lesního hospodářství v kontextu historického vývoje lesnictví v českých zemích.

Akci uspořádala Fakulta lesnická a dřevařská ČZU v Praze a rodiny Kinských a Kinských dal Borgo (významných členů Komory soukromých lesů SVOL). Seminář odkázal na životní dílo pokrokového chlumeckého lesmistra Františka Ranga, tvůrce základního lesního zákonodárství 18. století v Rakousku a Čechách. Ve své době

mimořádně pokrokový Rang svým přístupem inspiruje dodnes.

Mezi přednášky, které si účastníci vyslechli, patřila například témat: Tereziánské lesní řády v kontextu vývoje habsburské monarchie v 18. století, Paralely mezi současnou kůrovcovou kalamitou a meziválečnou gradací bekyně mnišky, Potřeba změny lesního zákona jako

podmínka zlepšení stavu lesů v ČR, Křivoklátské pařezy, Vývoj vztahu ke zvěři v souvislosti s rozvojem lesního hospodářství, Těžební úprava – prostředek udržitelného hospodaření? Velmi podnětná byla také diskuse a výměna zkušeností v zákulisí.

Constantin Kinský, místopředseda Komory soukromých lesů SVOL, k současné situaci v lesích v ČR během semináře poznamenal: „Kůrovec jen dokonává dřívější chyby člověka. Kůrovcová kalamita

není pouze varovným signálem před dopady klimatické změny na naše lesy, ale také výsledkem špatného systému hospodaření v ČR. V roce 2021 bylo v České republice vytěženo až šestkrát více kůrovcového dřeva než v sousedním Bavorsku, přestože oproti nim máme jen o 30 % více smrkových porostů. To není suchem, na to se nelze vymlouvat. Je to rozhodně do značné míry tím, že máme špatně nastavený systém lesnictví. Bismarck řekl, že ten, kdo se poučí ze svých chyb

Foto: Archiv SVOL

je blb, protože se máme poučit z chyb ostatních. Je tedy nejvyšší čas se poučit a zmodernizovat náš lesní zákon, aby se stal udržitelným základem budoucnosti našich krásných lesů.“

Jana Divišová

Nové demonstrační objekty na majetcích členů SVOL

V loňském roce byly na základě podnětu SVOL založeny další tři nové demonstrační objekty na nestátních lesních majetcích, jeden na lesním majetku Kinský Žďár, a.s. (DO Pilský les – Babín) a dva na lesním majetku Biskupství ostravsko-opavského (DO Obora Hukvaldy a DO Vidly).

Z pověření Ministerstva zemědělství provedl Ústav pro hospodářskou úpravu lesů (ÚHÚL) již v roce 2001 prvotní výběr cca stovky potenciálně vhodných lokalit pro založení jednoho až tří demonstračních objektů (DO) v rámci každé přírodní lesní oblasti (PLO), s různými hospodářskými způsoby. Od té doby bylo několik desítek těchto DO skutečně založeno, z toho některé na nestátních lesních majetcích. Smyslem tohoto projektu je, při respektování provozních pracovních postupů, umožnit porovnání různých pěstebních systémů z různých úhlů pohledu – ekonomického, ekologického i společenského.

Informace o všech dosud zpracovaných DO jsou dostupné na <http://www.uhul.cz/nase-cinnost/demonstracni-objekty/> demonstracni-objekty. Podrobnosti

DEMONSTRAČNÍ OBJEKTY

▪ **Pilotní díl společného projektu SVOL a Fakulty lesnické a dřevařské ČZU v Praze** zaměřený na téma přírodě bližšího hospodaření v nestátních lesích se týkal Demonstračního objektu Lesního družstva Vysoké Chvojno. Předmětem tohoto demonstračního objektu je maloplošné násečné hospodaření v pestrých přírodních podmínkách kyselých a oglejených stanovišť ve 2. a 3. LVS.

▪ Promítání videa a následná diskuze s odborníky se uskutečnily **28. listopadu 2022.**

▪ Záznam přímého přenosu – zde

ke třem novým objektům jsou uvedeny v tomto příspěvku.

Předmětem DO Pilský les – Babín jsou ukázky rozpracované obnovy po nahodilých těžbách kůrovcem a větrem a ukázky přirozené obnovy pod mateřským porostem se snahou o pestrou druhovou skladbu a strukturovaný porost. Objekt se nachází na dvou lokalitách ve východní části PLO 16 – Českomoravská vrchovina v nadmořské výšce 570–665 m, konkrétně jihozápadně (Babín) a severozápadně od Města Žďár nad Sázavou (Pilský les). Obě lokality spadají do CHKO Žďárské vrchy. Část Babín náleží do lesa zvláštního určení z důvodu vyhlášené genové základny pro jedli a smrku. Průměrná roční teplota činí 5–6 °C a průměrný roční úhrn srážek cca 700 mm. Z hlediska lesnické typologie se jedná o 5. a 6. LVS, převážně CHS (SLT) 53 (5K, 6K), 55 (6S) a 57 (6P).

Z jednotlivých ukázek lze zmínit přeměnu druhové skladby využitím přirozené obnovy podpořené naoráním a podsadbou buku s ochranou proti zvěři nátěrem, převod na výběrný způsob hospodaření, výchovu výškově i tloušťkově diferencovaného porostu na podmaččeném stanovišti, výstavky velmi kvalitního náhorního ekotypu babínské borovice s různověkými nárosty smrku a borovice, prosvětlení dvouetážového porostu výchovným zásahem s cílem připravit podmínky pro přirozenou obnovu, obnovu porostu po kůrovcové těžbě za využití přípravy půdy

naoráním pro přirozenou obnovu a oplocení dubové sje proti zvěři.

Předmětem DO Vidly jsou ukázky přirozené obnovy lesa podrovní formou hospodaření a výchovy porostů s tlakem zvěře a také různé způsoby ochrany proti škodám zvěří (oplůtky, nátěr, zalamování či zraňování kůry) v porostech středního věku. Objekt se nachází ve východní části PLO 27 – Hrubý Jeseník zhruba 5 km

Foto: Archiv SVOL

severovýchodně od hory Praděd v nadmořské výšce 850–980 m. Lokalita spadá do CHKO Jeseníky a do ptačí oblasti Jeseníky vyhlášené pro chráněnou polní a jeřábka lesního. Průměrná roční teplota je mezi 4–5 °C a průměrný roční úhrn srážek 1 200 mm. Z hlediska lesnické typologie se jedná o 6. LVS, převážně CHS (SLT) 55 (6S) a 75 (7S).

Z jednotlivých ukázek lze uvést věkově diferencovaný porost na počátku obnovy s velkoplošnou clonnou sečí a podsadbou jedle a buku v oplocence, postupně uvolňovanou přirozenou obnovu smrku a buku po semenném roce, různé způsoby individuální ochrany proti škodám zvěří (zraňování kůry

škrábáním, nátěry, oplůtky nebo zalamování) s vyznačením cílových stromů jako budoucí kostry porostu, podrovní hospodářství s využitím okrajové clonné seče k postupnému uvolňování přirozené obnovy, postupnou obnovu pruhovou clonnou sečí s využitím přirozené obnovy smrku, břízy, kleny a podsadbou buku s cílem výškově a druhově diferencovaného porostu.

Předmětem DO Hukvaldy

jsou ukázky souladu lesnického, zejména bukového podrovního hospodářství a oborního chovu zvěře s minimalizací škod. Objekt se nachází ve střední části PLO 39 – Podbeskydská pahorkatina v těsné blízkosti obce Hukvaldy v nadmořské výšce 320–601 m. Území DO je zařazeno do kategorie lesů zvláštního určení z důvodu uznané obory o rozloze 440 ha zaměřené na chov dančí, mufloní a černé zvěře. Kolem zříceniny hradu je vyhlášena přírodní památka Hukvaldy se sedmi památnými buky a přírodně krajinářskou kompozicí (zbytky alejí, průhledy, skupiny stromů na loukách), která je současně evropsky významnou

lokalitou pro ochranu páchníka hnědého. Součástí DO je přírodní amfiteátr využívaný pro Mezinárodní hudební festival L. Janáčka. Průměrná roční teplota je mezi 7–8 °C a průměrný roční úhrn srážek činí 700–800 mm. Z hlediska lesnické typologie se jedná o 3. a 4. LVS, převážně CHS (SLT) 41 (4A) a 45 (4B).

Z jednotlivých ukázek zmíním plošnou ochranu proti škodám zvěří zahradním pletivem s ponechanými výstavky jedle, modřínu a buku včetně výsadby jirovců ke zvýšení úživnosti lokality, výchovu smíšené tyčoviny z přirozené obnovy s vyznačením nadějných jedinců a ochranou nátěrem proti škodám zvěří, výchovu přirozené obnovy jedle, modřínu a buku pod porostem s jejím postupným uvolňováním a vyznačením individuálně ochráněné kostry porostu (obalení chvojím), porost ponechaný samovolnému vývoji s velkým počtem habitatových stromů, účelovou pastevní plochu pro zvýšení úživnosti honitby s výsadbou jabloně, hrušně a švestky v individuálních ochranách, ochranu buku porostu nátěrem proti ohryzu a loupání jako důsledek tlaku zvěře v 80. letech a přestárlou rozvolněnou bukovou kmenovinu pod hradem Hukvaldy se spodní etáží z přirozené obnovy (v minulosti celá plocha oplocena).

Demonstrační objekty jsou příkladem dobré lesnické praxe a zdrojem poznání především pro odbornou lesnickou veřejnost. Máte-li zájem o návštěvu některého z nich a podrobnější informace, domluvte se s lesnických personál dotčených lesních majetků.

Ing. Tomáš Dohnanský
odborný poradce SVOL

Informace ze semináře Postupy hospodaření v malolesích III.

Začátkem října se v areálu a okolí Výzkumné stanice (VS) VÚLHM Kunovice uskutečnil již třetí ze série seminářů pro drobné vlastníky lesů, který je součástí projektu QK21020371 „Udržitelné hospodaření v lesích drobných vlastníků“. Seminář byl zaměřen monotematicky na hospodaření ve specifických přírodních podmínkách souboru lesních typů 1L (Jilmový luh) na CHS 19 (Lužní stanoviště nižších poloh). Základní cílové dřeviny zde jsou ve srovnání s převažujícími stanovišti v ČR netypické (DB, ORC, JS, TP, TPC, TPS). Obsahem semináře bylo celkem 8 ukázek:

1 – Prořezávka a výřez nežádoucích dřevin ve skupinové mlazině dubu a ořešáku černého

Mlazina vznikla kombinovanou obnovou - umělou výsadbou dubu letního a výsevem čerstvě sesbíraných semen ořešáku černého (po 40 cm do řádků vzdálených cca 140 cm). V průběhu roku 2023 bude následovat výřez náletových dřevin utlačujících dub, zejména agresivního nepůvodního javoru jasanolistého. V rychleji rostoucí části s ořešákem budou při prořezávce

odstraněni nekvalitní a větevnatí jedinci z úrovně a nadúrovně.

2 – Probírka předmytího porostu ořešáku černého s příměsí topolu černého

Vzhledem k věku porostu (cca 90 let) bude ještě provedena probírka s odstraněním příměsí převážně mýtního TPC. Plánované 140leté obmýtky určené pro obnovu dubových porostů však bude zkráceno.

3 – Výchova dubové mlaziny

Cca 20letý porost dubu letního dosáhl horní výšky 10 m a v rámci

předchozích zásahů byli z úrovně a nadúrovně postupně odstraněni předrostlíci a obrostlíci. Po roce 2025 se již předpokládá přechod k pozitivnímu výběru cca 400 nej kvalitnějších (nadějných) jedinců na hektar, kteří budou uvolnění od jednoho až dvou konkurentů v úrovni. Současně dojde k větší podpoře spodní etáže stín snášejících (výchovných a čistících) dřevin (lípa, popř. habr).

4 – Speciální zdroje reprodukčního materiálu ve VS Kunovice

Zajímavostí VS Kunovice jsou založené zdroje semen méně využívaných plodonosných dřevin (jabloň lesní a hrušeň polníčka) a semenné sady jilmů a olše.

5 – Probírka v porostu šlechtěného topolu

20letý šlechtěný topol se aktuálně nachází ve 2/3 svého obmýtky

(30 let). Další probírkový zásah je plánován v následujících letech s intenzitou cca 20 %.

6 – Zalesnění bývalé zemědělské půdy

Cílové dřeviny dub letní a dub zimní byly doplněny pestrou směsí lípy, jilmu vazu, jeřábu břeku a jeřábu oskeruše, které však z porostu v následujících letech postupně vymizely. Z hlediska odrůstání dubu je zásadní včasné a opakované ožínání.

7 – Přeměna jasanového porostu napadeného chalarou

V cca 100letém jasanovém porostu odumírajícím v důsledku houby Voskovička jasanová je prováděna opakovaná nahodilá těžba. Nejpostiženější cca 3 ha část je navržena k předčasné obnově (přeměně) druhové skladby na porost dubu letního a lípy.

8 – Návštěva VS Kunovice (útvár reprodukčních zdrojů)

VS Kunovice se zaměřuje na šlechtění rychlerostoucích dřevin, záchranu genofondu listnatých dřevin a lesní semenářství. Součástí aktivit je expertní, poradenská a informační činnost v oblastech genových zdrojů, skladování, předosevní přípravy, ochrany a hodnocení kvality semen lesních dřevin, pěstování rychlerostoucích dřevin, vedení klonových archivů listnatých dřevin (rody topol, vrba, dub, jilm, hrušeň, jabloň a jeřáb). Významnou činností od účinnosti tzv. velké novely zákona č. 149/2003 Sb. je provoz moderní národní banky osiva.

Výstupem semináře je rovněž sborník s příspěvky, který je umístěn na webu SVOL v sekci pro-vlastníky/seminare-exkurze.

Ing. Tomáš Dohnanský

Přeshraniční projekt řízení rizik v lesnictví FORRISK jde do finále

Co se týče aktuálních i potenciálních rizik působících v lesním hospodářství, neexistují hranice mezi státy. Objevující se problémy se mohou rychle a plošně rozšiřovat a snadno přesáhnout hranice států.

Tuto zkušenost máme v posledních letech i v příhraničních regionech České republiky a Rakouska. Zvýšení průměrné teploty o 2 °C za posledních 40 let, vysoká variabilita srážek v průběhu roku, nárůst teplotních extrémů a suchých period a nebývalá gradace kůrovců, to jsou hlavní sledovatelné projevy rizik. Proto byla v rámci projektu FORRISK (ATCZ251 – INTERREG Rakousko – Česká republika) zahájena 1. ledna 2021 přeshraniční spolupráce v oblasti řízení rizik v lesnictví.

Dvouletý přeshraniční projekt (doba řešení 1. 1. 2021–31. 12. 2022) je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj a jeho

vedoucím partnerem je Univerzita BOKU ve Vídni. Hlavními partnery jsou Mendelova univerzita v Brně – Lesnická a dřevařská fakulta a rakouský Spolkový úřad pro otázky zemědělství a horských farmářů. Projekt je založen na dnes tolik žádané vzájemné výměně informací mezi vědci, vlastníky a správci lesů, státní správou a samosprávou a odbornou veřejností. Cílem projektu je vytvoření sítě sdílení informací, vývoj vhodných adaptačních strategií a zdokonalení monitorovacích systémů rizik v lesnictví a lesním hospodářství. S využitím a rozšířením příkladů dobré praxe přispět k řešení současných i budoucích problémů při obhospodařování

Foto: Archiv SVOL

lesů prostřednictvím udržitelného multifunkčního lesnictví. www.at-cz.eu/forrisk

Stav lesů v příhraničních regionech daný historickým zaměřením lesního hospodářství na produkci, jejich následné poškozování,

labilní porostní struktury, rychlé přemnožení hmyzích škůdců, šíření závažných houbových patogenů, vysoká populační hustota zvěře a působení dalších negativních faktorů trvá již řadu let a je pro všechny zúčastněné velkým

problémem i výzvou. V průběhu řešení těchto problémů se ukázalo, kolik místních opatření vedoucích k řešení ovlivňuje lesy i na druhé straně hranice, a jak by se krize mohly v budoucnu zmírnit lepší výměnou informací. V České republice i v Rakousku existují informace ze současných monitorovacích systémů o suchu jako významném predispozičním faktoru a o rozsahu napadení smrkových porostů lýkožrouty jako kalamičným faktoru. K dispozici je také celá řada relevantních výsledků nedávných výzkumných projektů, které se zaměřují na lesnické strategie a opatření na podporu adaptace lesního hospodářství na změnu klimatu. Jak vlastní změna klimatu (včetně klimatických extrémů), tak očekávaná rizika a možná opatření vůči nim mohou být v obou zemích podobné. Efektivní a koordinovaná přeshraniční výměna informací mezi ČR a Rakouskem však neexistuje, což v současné krizové situaci lesnické instituce a vlastníci lesů velmi postrádají. Proto je projekt založen na přeshraniční spolupráci při hodnocení rizik, vývoji vhodných adaptačních strategií a zdokonalení monitorovacích systémů pro vybrané parametry. Získané informace budou k dispozici vlastníkům lesů, odborníkům, státní správě a samosprávě, zájmovým skupinám, veřejnosti a také studentům univerzit BOKU a MENDELU. Vzájemný kontakt s praxí a přenos informací pak může přimět vědecké instituce, aby své vědecké aktivity zaměřily na nejdůležitější nebo nově vznikající problémy v lesnické praxi.

Ing. Dalibor Šafařík, Ph.D.

Mgr. Alena Šamonilová

**Mendelova univerzita v Brně,
Lesnická a dřevařská fakulta**

HLAVNÍ VÝSTUPY PROJEKTU

- Prvním výstupem** je identifikace společných problémů a syntéza příkladů dobré praxe v lesnictví. Výstup v souhrnné formě obsahuje porovnání obou států – Rakouska a České republiky, zvláště jejich vzájemných příhraničních regionů, v oblasti monitoringu vývoje kalamity, vyhodnocení vlivů škodlivých činitelů, legislativy, vybraných makroekonomických indikátorů a finančních podpor, role státní správy lesů a příkladů dobré praxe.
- Druhým výstupem** je Manuál pro řízení budoucích krizí a rizik v lesnictví. Jedná se o stěžejní výstup zahrnující komplexní přehled doporučení, jak řešit aktuální a předpokládané problémy s ohledem na porostní typ, stanovištní podmínky, velikost i právní formu lesního majetku. Jednotlivá rizika jsou v Manuálu seřazena podle intenzity a barevně odlišena v rozhodovacím schématu. Manuál bude odborné veřejnosti k dispozici do konce roku 2022 a bude zveřejněn i na webových stránkách SVOL.
- Třetím výstupem** jsou webové stránky fungující jako platforma včasného varování a poskytující návrhy hospodářských opatření včetně aktuálních informací pro včasnou eliminaci rizik a v neposlední řadě doporučení pro minimalizaci ekonomických i ekologických ztrát a omezení ekosystémových služeb.

PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE

Kromě prvního výstupu lze aplikované příklady dobré praxe nalézt i v online prostoru. V případě České republiky se jedná o:

- všechny porostní typy: ProSilva Bohemica na www.prosilvabohemica.cz/demonstracni-objekty-2/
- borové porostní typy Městských lesů Hradec Králové na www.mestske-lesy.cz/demonstracni-objekt/
- dubo-bukové smíšené porostní typy vrchovin na www.slpkrtiny.cz/student-vedkyne-lesnik/koncepcie-hospodareni/
- smrko-bukové smíšené porostní typy vrchovin a horských poloh na www.mlvolary.cz a www.npsmava.cz/priroda/veda-a-vyzkum/management/

V případě Rakouska jsou inspirativní doporučení:

- pro výběr dřevin na všech typech stanovišť v regionu Mühlviertel dostupné na: www.land-oberoesterreich.gv.at/files/publikationen/lfw_baumartenwahl_muehlviertel.pdf
- lesnická doporučení pro Dolní Rakousko včetně Waldviertel dostupná na www.noel.gv.at/noel/Forstwirtschaft/Wb-Empfehlungen-17-11-2015.pdf

Nekontrolovaný rozrůst lesů kategorie hospodářských, ale i zvláštního určení, představuje velký problém pro vlastníky lesa i celou společnost. Jak tyto problémy omezit a do budoucna jim předcházet řešili odborníci rovněž při vzájemných setkáních a workshopech nebo na seminářích a konferencích, ale i přímo v lesích. Především tam, kde mají s kůrovcem a péčí o les vedoucí k pestrým porostům zkušenosti. Informace o všech těchto akcích lze nalézt na: www.at-cz.eu/cz/ibox/po-4-udrzitelne-site-a-institucionalni-spupracce/atcz251_forrisk/udalosti.

3 otázky pro...

Ing. Jaroslav Kubišta, Ph.D., ředitel Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem

Národní inventarizace lesů je zdrojem objektivních a nezávislých informací o lesích. Jaká jsou hlavní zjištění NIL za rok 2021?

Výstupy z šetření provedeného v rámci NIL za rok 2021 zatím nejsou dostupné, data se teprve zpracovávají. Aktuálně zveřejňujeme první informace z období 2016–2020. Detail překračuje rámec těchto otázek, proto jen velmi stručně. Plocha lesa i během tohoto období dále narůstala. To samé bohužel nelze říct o celkových zásobách, kde jsme zaznamenali pokles přibližně na úrovni 95 % zásoby zjištěné v NIL 2. Zásoba klesla v jehličnatých dřevinách, především u smrku. U listnáčů jsme naopak zaznamenali nárůst, který však nelze jednoznačně hodnotit jako statisticky významný. U těžeb, které dosáhly výše 22,9 ± 1,5 mil. m³/rok b. k., jsme zaznamenali nárůst oproti druhému cyklu NIL, ovšem zde je třeba upozornit, že se jedná o těžby vzniklé mezi NIL 2 (2011–2015) a NIL 3

(2016–2020), proto není nárůst tak výrazný, jak bychom očekávali pod dojmem situace posledních let. Znepokojivý je také pokles přírůstu, který mezi NIL 2 a NIL 3 dosahoval výše 26,01±0,82 mil. m³/rok b. k., což odpovídá přibližně 92 % přírůstu mezi NIL 1 a NIL 2. K výraznému nárůstu došlo u mortality, která je s hodnotou 4,01 ± 0,40 mil. m³/rok b. k. přibližně dvaapůlkrát vyšší než v druhém cyklu NIL. Tyto první výsledky jsou v podstatě větším detailu a podrobnějším členění dostupné na adrese <https://nil.uhul.cz/ke-stazeni>.

Bude v českých lesích po kůrovcové kalamitě dostatek dřeva?

Pro podrobnou odpověď bychom potřebovali vědět, kdy a jak kalamita skončí, ale možná ještě důležitější je otázka, co to přesně znamená dostatek dřeva. Myslím ale, že je možné velmi zjednodušeně říct, že dostatek dřeva určitě nebude a patrně by

Foto: Archiv SVOL

nebyl ani bez kůrovcové kalamity. K tomuto názoru mne vede jednak aktuální nárůst cen energií, ale především některá připravovaná opatření v oblasti Green Deal. Souhra těchto okolností povede podle mne jednak ke zvyšování tlaku na energetické využití dřeva, ale hlavně si myslím, že se musí nutně promítnout do cen energeticky náročnějších stavebních materiálů. Což, předpokládám, posílí konkurenceschopnost dřeva jako jejich obnovitelné alterna-

tivy s menší uhlíkovou stopou. Zvýšená poptávka po dřevu by pak měla vést k jasné podpoře celospolečenského významu dřevoprodukcí funkce lesů a tím přispět k udržení rovnováhy všech tří pilířů trvale udržitelného hospodaření v lesích. To jsou podle mne dobré zprávy pro vlastníky lesů. Zároveň je to ale obrovská výzva pro celou společnost, abychom se dostupné množství dřeva snažili využít co nejefektivněji a s co nejvyšší přidanou hodnotou. V tomto směru velmi vítám vznik pracovní skupiny pro surovinovou politiku pro dřevo, jejímž členem je i SVOL.

Vrcholí jednání Evropské komise a Evropského parlamentu s ministry členských zemí ve věci nařízení EU o odlesňování. Jaký postoj zaujímají k návrhu předpisu vrcholní představitelé státní správy odpovědní za lesy v EU? Jaké závěry byly přijaty na říjnovém zasedání tzv. generálních ředitelů pro lesy, na jehož organizaci se ÚHÚL podílel? (Jaké

názory, obavy a připomínky zaznívaly nejčastěji?)

V rámci zmiňovaného jednání byly probírány především otázky související s budoucí implementací tohoto nařízení, jako například uspořádání orgánů, které se na národní úrovni budou implementaci zabývat. Zde se názory značně rozcházejí. Většina účastníků se naopak shodla na tom, že splnění podmínek nařízení bude velmi obtížné, z hlediska státu pak zejména v oblasti kontrol. Náročné bude rovněž zajistit odpovídající spolupráci všech zapojených stran. Nařízení svou podstatou navazuje na nařízení o dřevu, které dále rozšiřuje. Mezi účastníky jednání byla jasné viditelná snaha využít co nejvíce zkušenosti nabyté právě během předchozích deseti let implementace nařízení o dřevu. Ovšem díky podstatnému rozšíření záběru nového nařízení zůstává řada otázek zatím nezodpovězená, což bylo z jednání patrné.

Evropa začíná v Chebu. Les má přednost před zvěří

Jeden majetek, dvě různé země a dva zcela odlišné přístupy států k vlastníkům. Přesvědčit se o tom mohli členové zemědělského výboru Poslanecké sněmovny a jeho podvýborů pro lesní hospodářství a pro svazy při návštěvě části lesního majetku města Chebu, který se nachází na severovýchodě Bavorska v zemském okrese Tirschenreuth. Exkurzi zajistil SVOL a Lesy města Chebu, které předmětný majetek spravují.

Ukázky lesních porostů a diskuze s bavorskými kolegy potvrdila, že ač máme v Čechách nejprísnejší lesní zákon v Evropě, nejlepší lesy zdaleka nemáme a modernizace našeho lesního, ale i mysliveckého zákona pro zvládnutí současné situace je potřebná co nejdříve.

„Zásadním přínosem akce byla informace, že i jednoduchý bavorský lesní zákon zajistí velice slušnou úroveň lesnického hospodaření. Nahrazení příkazů a omezení finančními pobídkami vede k dostatečnému prosazení zájmu státu i veřejnosti. Ponechání volnosti vlastníkům vede k pestrosti způsobů hospodaření a zajišťuje stabilitu celého systému. Masivní podpora sdružování vlastníků zajišťuje v Bavorsku efektivní hospodaření a jistotu odborné úrovně i u těch

nejmenších vlastníků,“ říká předseda SVOL Jiří Svoboda.

Důvěra ve vlastníky

Podle bavorského lesního zákona je třeba příkladně hospodařit se státními a společenstevními lesy. Volně žijící zvěř je vnímána jako přirozená součást ekosystému, ale les má přednost před zvěří. Stavby zvěře by měly být na takové úrovni, aby byla umožněna obnova lesa bez potřeby ochranných opatření proti zvěři. Státní lesy a společenstevní lesy nad 5 hektarů jsou povinné hospodařit podle LHP. Vlastník soukromého lesa od 50 hektarů pouze v případě, že chce žádat o finanční podporu od státu. Na rozdíl od ČR nemá LHP žádná závazná, nýbrž pouze doporučující ustanovení. LHP zpracovávají nižší lesní úřady a nejsou již schvalovány

Foto: Archiv SVOL

dalším úřadem. Správa lesů je dvoustupňová. Nejvyšším lesním úřadem je Státní ministerstvo výživy, zemědělství a lesnictví, nižšími lesními úřady jsou úřady pro výživu zemědělství a lesy, jejichž regionální odpovědnost je stanovena podle okresu a nezávislých měst. Lesní úřady vykonávají dozor v lesích za účelem zachování lesa, jeho ochrany před poškozením a zajištění řádného hospodaření v něm, zpracovávají lesní hospodářské plány, poskytují vlastníkům lesů a jejich

sdužením bezplatné poradenství a odborné vzdělávání, podporují činnost lesnických sdružení, poskytují služby v komunálních lesích, mají ve své gesci agendu Natury 2000 v lese a management zaměřený na ochranu lesů. Vedle dalších činností realizují také lesní pedagogiku. Hlavním mottem bavorské správy lesů je přiznání svobodné volby vlastníkům lesů ohledně jejich majetku, posílení jejich kompetencí a podpora organizovaných lesnických sdružení.

Myslivecké právo

Myslivecké právo v Bavorsku je neoddelitelně spjato s vlastnictvím pozemku. Každý vlastník pozemku je automaticky tzv. Jagdgenosse (lovecký společník) v loveckém společenství (mysliveckém spolku), což zaručuje naplnění oprávněných zájmů všech zainteresovaných v krajině. Předpokladem vlastního výkonu mysliveckého práva je lovecký lístek. Stavby zvěře v Bavorsku neurčují na základě úživnosti revírů, ani neprobíhá sčítání zvěře. Plán odstřelu se určuje na základě aktuálního stavu zmlazení v obnovovaných porostech. Dalším markantním rozdílem je minimální velikost honitby. Na rozdíl od ČR, kde je minimální velikost vlastní i společenstevní honitby 500 hektarů, v Bavorsku je minimální velikost vlastní honitby 81 ha, společenstevní honitby 250 ha.

Ing. Marie Růžková

Více informací na stránkách www.svol.cz

Den Českého lesa se povedl

Regionální organizace SVOL Plzeňského kraje je jedním ze spoluorganizátorů tradiční akce Den Českého lesa. Letošní už čtrnáctý ročník se uskutečnil 17. září na loveckém zámku Diana a nesl podtitul „Sadařství“.

Akci pořádala Agentura ochrany přírody a krajiny, Český

svaz ochránců přírody – ZO Sylva Lunae, CHKO Český les, členové SVOL – Kolowratovy lesy a Domažlické městské lesy, Plzeňský kraj a další organizace. Bohatý program, ve kterém nechyběly přednášky, hry a soutěže pro děti i dospělé, občerstvení aj., přilákal stovky návštěvníků.

Foto: Archiv SVOL

Festival dřeva představil dřevo v mnoha podobách

Již 17. ročník největší lesnické akce na severní Moravě „Festival dřeva“ proběhl v sobotu 10. září v ostravském Bělském lese. Nesl podtitul „Den v lese“ a návštěvníky zábavnou formou seznamoval s významem aktivního hospodaření v lesích, funkcemi lesa a využitím dřeva v jeho různých formách. SVOL patří už několik let k partnerům akce.

„Naší hlavní ambicí bylo znovu připomenout a prostřednictvím různých aktivit ukázat veřejnosti, co všechno celé společnosti poskytuje les, jak dalece je důležité hospodařit v něm trvale udržitelným způsobem a co to vlastně znamená,“ říká Pavel Kotala z pořadatelské společnosti Ostravské městské lesy a zeleň s. r. o., člena Komory obecních lesů SVOL. „Součástí našeho festivalu je tradiční řemeslný jarmark, na který se někteří vystavovatelé, řemeslníci nebo umělci vracejí,“ upřesňuje Pavel Kotala. „Zároveň se však každý rok snažíme nabízet nové aktivity, prostřednictvím kterých se lidé

Foto: Archiv SVOL

o lese něco zajímavého či neobvyklého dozvědí, nebo si vlastnoručně zkusí něco ze dřeva vyrobit.“

K osvědčeným „tahákům“ pravidelně patří ukázky lesní techniky, práce s koněm v lese, závod v dřevorubeckém Timber sportu, ukázky dravců i poznávací stezka, na níž malí i velcí plní úkoly spojené s lesnickou tematikou. Letos přišlo bezmála tři tisíce návštěvníků.

„Mnohé účastníky letošního ročníku překvapilo, že ze dřeva se dají vyrábět i textilie na hygienické pomůcky a oblečení. Lidé se diví, na co všechno se dřevo dá použít, často ale nemají představu, jak dlouho to trvá a co obnáší péče o lesní porost, než dosáhne myšlného věku. To se snažíme změnit. Největší pochvalou pro nás jsou určitě nadšené děti a fakt, že si lidé v regionu na akci zvykli a vracejí se.“

Více na www.kouzlolesa.cz a www.festivaldrev.cz

Kůrovec pod kontrolou..

pokračování ze str. 6

no 324,5 tis. m³ dřeva (meziročně o 40,8 % více) Toto navýšení má na „svědomí“ především vítr, včetně tornáda z 24. července 2021, s jehož následky v kraji se vlastníci vyrovnávali samozřejmě i letos. Lesy města Brna reagovaly bezprostředně po katastrofě zasláním kamionu střešních latí do jedné z nepostiženějších obcí Hrušky.

Obnova lesů a jejich adaptace na klimatickou změnu je nyní největším úkolem. Vlastníci obecních, soukromých i církevních lesů v Jihomoravském kraji intenzivně zalesňují a mají významný podíl na celkových 5037 ha půdy zalesněné v roce 2021 v kraji. Číslo související se za-

lesňováním a zvyšováním podílu listnatých dřevin stoupají už čtvrtý rok za sebou a vše nasvědčuje tomu, že rok 2022 nebude výjimkou.

EXKURZE DO ALSO

Pro účastníky říjnové dvou denní exkurze Jihomoravské regionální organizace SVOL na majetek obhospodařovaný společností Arcibiskupské lesy a statky Olomouc s. r. o. byl připraven bohatý program. Začal na pile Vápenná seznámením s nejnovějšími zpracovatelskými technologiemi a pokračoval exkurzí na kalamitních plochách polesí Vápenná, kde nyní probíhá přeměna smrkového lesa na druhově pestrý les s významným podílem listnatých dřevin. V závěru prvního dne se účastníci seznámili s problematikou Rychlebských stezek. Druhý den program pokračoval návštěvou polesí Rejvíz a výkladem o vývoji a obnově kůrovcových kalamitních ploch ve vyšších polohách. Exkurze byla zakončena procházkou po lesním majetku města Zlaté hory. Lesní správkyně ze Zlatých hor členy SVOL provedla zalesněnou kůrovcovou holinou a po části naučné lesní stezky, kterou Město Zlaté Hory vybudovalo. Jedná se o lokalitu s mnoha turistickými cíli, mezi které patří třeba Zlatokopecký skanzen, který účastníci exkurze měli možnost také navštívit.

chladné s menším množstvím sněhových srážek. S tím pak souvisí i přemnožení některých škůdců, nedostatek vláhy a mizející spodní voda. Všechny tyto faktory způsobují velké ztráty na sazenicích,“ přibližuje situaci Jiří Neshyba.

Připomíná zároveň velmi závažný problém Jihomoravského kraje, kterým je přemnožená zvěř v lesích. Ta trápí celou republiku, zde je však problém mimořádně palčivý - v mezikrajském porovnání škod způsobených zvěří je JM kraj na druhém místě hned za Jihočeským krajem. Škody zvěří stoupají, loni bylo číslo o 64 % vyšší než předloni, celková částka škod byla vyčíslena na 5,1 mil korun, letos bude obdobná nebo ještě horší – přesná čísla zatím nejsou k dispozici.

Zdroj ČSÚ, Jana Divišová

TIP NA VÝLET V KRAJI

Pro pěší i cyklisty je určená naučná stezka Babí lom v katastru obce Lelekovice. Čeká vás hodina půl poklidné chůze nebo půl hodina pohodové jízdy na kole lesem. Naučná stezka je zaměřena na rodiny s dětmi a tematicky se jedná o „cestu stromu“ od semene po výrobky ze dřeva. Na každém z deseti stanovišť je umístěno lesní zvíře vyrobené z jednoho kusu dřeva, který je opracován motorovou pilou ve velikosti zhruba 1,5 m, s krátkým popisem na naučné tabuli. Celou naučnou stezku provází mravenec „Lesík“, který se takto stal maskotem Lesů města Brna, a.s. a bude mít za úkol děti i širokou veřejnost přistupnou a nenásilnou formou seznamovat s pracovní náplní lesníků, funkcí lesů i významem lesnictví v celém komplexu činností. Součástí naučné stezky je i nový lesní altán, čtyři lesní hřiště a obnovená studánka u sv. Huberta.

PEFC Slovensko oslavil 20 let od svého založení

Dne 2. října 2002 bylo ve Zvolenu založeno Sdružení certifikace lesů Slovenska, které bylo následně přejmenováno na PEFC Slovensko. Tuto významnou událost si po 20 letech připomněli členové sdružení a dalších téměř 80 účastníků převážně z lesnicko-dřevařského sektoru. Opět ve Zvolenu se 19. října 2022 sešli zástupci sdružení vlastníků a správců lesních majetků, reprezentanti státní správy lesního hospodářství a ochrany přírody, představitelé dřevozpracujících podniků, vědecko-výzkumných institucí, akreditačních a certifikačních a Slovensko a držitelé PEFC certifikátů TUH a C-o-C. V zastoupení PEFC ČR jsme přijali pozvání na toto slavnostní zasedání a přispěli svými příspěvky do odborné části programu.

Úvodní zdravici zahájil zasedání prorektor Technické univerzity ve Zvolenu Jaroslav Šálka, který vyjádřil podporu dosavadní činnosti PEFC SK a ocenil profesionální přístup a koordinaci aktivit ze strany národního sekretariátu PEFC Slovensko.

V rámci odborného programu vystoupil předseda PEFC Slovensko František Štulajter, s úvodním příspěvkem na téma „20 let PEFC v ČR - pohled zpět,“ ve kterém zhodnotil dosavadní vývoj a úspěchy národního certifikačního systému a představil budoucí výzvy a vize pro rozvoj certifikace na Slovensku.

V další části zazněly jednotlivé prezentace pozvaných hostů, kteří se zaměřili v mezinárodním kontextu na aktuální vývoj evropské legislativy ve vztahu k trvale udržitelnému obhospodařování lesů a na očekávané dopady přijaté Strategie EU pro lesy do roku 2030. Dále účastníci vyslechli příspěvky zamýšlející se nad vhodnou motivací soukromých vlastníků lesů k trvale udržitelnému rozvoji lesního bohatství Slovenska a nad možným využitím potenci-

álu dřevoprodukční funkce lesů pro hospodářský růst SR a při rozvoji venkova. Se svým příspěvkem vystoupil i výkonný ředitel PEFC ČR Stanislav Slanina, který zhodnotil zkušenosti s PEFC v ČR a perspektivy certifikace do budoucna.

Zasedání moderoval národní sekretář PEFC SK Hubert Paluš, který následně výstižně komentoval poznatky z jednotlivých přednášek. Je zřejmé, že nás pojí řada společných zkušeností a poznatků, ať již v samotném postavení oboru, rezervách ve stabilitě podnikatelského prostředí, aktuální legislativě, prestiži i podpoře ze strany státu i široké veřejnosti. Společně s velkým znepokojením sledujeme vývoj připravované legislativy na unijní úrovni a zřejmý odklon od dřevoprodukční funkce s jednostrannou podporou ochrany lesa a zvyšování podílu bezzásahových území.

V závěru setkání přijali účastníci společnou rezoluci s návrhem reformních opatření, zaměřených na podporu dlouhodobého udržitelného využívání lesního bohatství. Cílem

Foto: Archiv PEFC

musí být zachovat lesy odolné, zdravé, produktivní a multifunkční, aby přispívali k trvale udržitelnému rozvoji poskytova-

ním ekonomických, sociálních, environmentálních a kulturních užitek pro současné i budoucí generace.

Na tomto místě uvádíme pouze stručný výtah hlavních požadavků z přijaté společné rezoluce:

NALÉHAVĚ ŽÁDÁME:

- 1. Akceptovat a definovat lesní ekosystémy jako prostředí, které zabezpečuje fungování ekosystémů a prvků nezbytných pro život člověka a jako systémy zabezpečující zmiřování klimatických změn.** Kvalitní a cílená péče o lesy je zárukou jejich trvalé udržitelnosti, zabezpečení biodiverzity a života v naší zemi je prioritou, která nepodléhá rozhodování ochrany přírody.
- 2. Bezodkladně přijmout moratorium na vyhlášení nových chráněných území nebo jejich zonace a schvalování programů péče o chráněná území a vydávání nových omezujících rozhodnutí ve vztahu k využívání lesů určených i k produkci dřeva do doby vypracování kritické revize existujících chráněných území vzhledem k jejich celospolečenskému významu, ekonomické krizi, demografickému vývoji a potřebám obyvatel Slovenska.**

- 3. Zabezpečit plynulé vydávání souhlasů na zpracování následků škod v lesích.** Respektovat vědecké poznatky uplatňované při ochraně lesa před biotickými škůdci. **Rozhodnutí o omezení nebo zákazu zpracování kalamity v I. až III. stupni ochrany vydávat ve spolupráci s odborným lesním hospodářem či lesním správcem po posouzení vlivu rozhodnutí na udržení příznivého stavu dotčených biotopů a sousedních lesů.**
- 4. Připravit za účasti široké odborné a laické veřejnosti a uskutečnit reformní opatření včetně stanovení časové osy jejich realizace.**

Tato rezoluce je adresovaná Národní radě SR, Vládě SR a příslušným zodpovědným ministerstvům. Kompletní znění rezoluce je zveřejněno na stránkách www.pefc.sk.

Výměna informací a spolupráce v srdci Evropské unie

„PEFC v Bruselu“ byl neformální název týdne na konci září, na který se v belgickém hlavním městě a hlavním městě EU sešlo 55 členů PEFC z celého světa. Týden byl svědkem inspirativních diskusí, produktivních setkání a zajímavých výměn mezi členy PEFC a reprezentanty z řad orgánů EU.

Řada setkání a jednání probíhala v Evropském lesnickém domě. Ten byl založen Konfederací evropských vlastníků lesů (CEPF) a Evropským svazem státních lesů (EUSTAFOR), sídlí v něm několik evropských federací a organizací, všechny související s lesy a lesnickým sektorem. Kancelář PEFC International EU je stálým zastoupením PEFC v Bruselu v čele s Majou Drčou, která do PEFC nastoupila jako nová zástupkyně EU v lednu 2021. Jednání se zúčastnili pracovníci

kabinetu komisaře EU pro rozpočet a administrativu Johannese Hahna. Zapojili se do plodné diskuse a vyjádřili zájem vyslechnout si názory globální organizace, jako je PEFC International. Účast přijala i europoslankyně Simone Schmiedtbauer na recepci „Meet PEFC“, kde všichni společně strávili večer v přátelské společnosti bruselských přátel a kolegů.

V týdně se také sešla pracovní skupina zpracovatelského řetězce PEFC, která přijala zásadní rozhodnutí ve vývoji standardu

Foto: Archiv PEFC

spotřebitelského řetězce PEFC. Odborníci PEFC Marketing and Communications diskutovali

o cestách, jak pokračovat v plnění evropských očekávání v oblasti udržitelných lesů a jak posílit náš

regionální přístup. Pracovní skupina EU se poprvé sešla v nové platformě PEFC, která se bude podrobně zabývat vývojem politiky EU, který má dopad na náš systém a členy. V rámci jednání vystoupil online i zástupce ČR z pozice českého předsednictví Rady a představil priority Evropské unie v oblasti lesů.

Poselství týdne bylo jasné: PEFC je zde proto, aby podpořil prosazování udržitelného lesního hospodářství v EU a celosvětově a přispěl k výsledkům, které jsou sociálně spravedlivé, ekologicky zdravé a ekonomicky životaschopné.

Ing. Andrea Skřivánková
PEFC ČR

PŘEDSTAVUJEME

Miroslav Štoll:
Moje cesta k lesu byla jasná

Členem předsednictva Jihočeského regionu SVOL je Ing. Miroslav Štoll, ředitel podniku Lesy města Český Krumlov. Přečtěte si více o jeho zkušenostech a názorech...

V době, kdy píšu tyto řádky, právě začíná advent. Ráno jsme usadili na českokrumlovské náměstí další vánoční jedli, což mi připomíná, z kolika různých činností se naše práce skládá. Každý z nás musí být trochu politik, trochu učitel, trochu ajťák... a mnoho dalšího. Ohromnou důležitostí získává třeba osvětová činnost a lesní pedagogika – jak narůstá zájem o ochranu životního prostředí, objevuje se spousta „odborníků“, kteří přesně ví, „jak na to“. A my lesníci jim musíme trpělivě vysvětlovat, jak vlastně les funguje. Někdy i to, že třeba roste 100 let. A mnoho dalších věcí, které považujeme za zcela samozřejmé, ale laik je často nezná a nechápe. O to více se pohybuje na sociálních sítích. A čile ovlivňuje veřejné mínění.

Nové vedení obcí

Dalším nezanedbatelným vlivem, se kterým se my, správci obecních lesů velmi často potýkáme, je volbami demokraticky změněné vedení obce. V lepším případě osvědčené a kvalifikované, s porozuměním pro dlouhodobě nastavené principy lesního hospodaření. V horším však začíná běh na dlouhou trať a zkouška z diplomacie, kdy je potřeba vše znovu trpělivě vysvětlit. Pevně věřím, že se nám, lesníkům, podaří i po dalších volbách navázat úspěšný dialog s vedením měst a obcí, jejichž majetky spravujeme.

Tato výzva nyní čeká i mne a naše Lesy města Český Krumlov. Právě se připravuji na to, jak naše hospodaření, naše cíle a vize co nejlépe představím novému vedení města. Tento článek

tedy mohu využít jako příležitost, zkusit si to nejprve „nanečisto“ v okruhu lesníků.

K lesnictví jsem se dostal v dětství přes myslivost. Na Střední lesnické škole v Přísku se tento vztah k lesu utužil a po absolvování lesnické fakulty v Praze byla cesta jasná. Po dvou letech praxe u akciovky jsem dostal nabídku na pozici lesníka u městských lesů v Českém Krumlově, kde jsem si užíval lesnické praxe na svěřeném úseku. Byla to příležitost zevrubně poznat širokou škálu lesnických činností, prohloubit si získané vzdělání a také občas zjistit, co všechno nás ve škole nenaučili. Když odešel do důchodu můj předchůdce, Ing. Bedřich Navrátil, dostal jsem možnost využít dosavadní zkušenosti z praxe. Do vedení společnosti jsem nastoupil s detailní znalostí jak provozu, tak i znalostí místních podmínek a dalších souvislostí. Psal se rok 2015 a čekaly nás roky, kdy to šlo v lesnictví z kopce.

Složité doba jako výzva

Přestože to nebyla doba jednoduchá, přestože se u nás krátce po mém nástupu do vedení společnosti vystřídal celá řada kontrol ze všech možných úřadů (o některých z nich jsem té doby neměl ani ponětí, že existují), vzpomínám na ni rád. Složitá ekonomická situace nás všechny donutila zamýšlet se nad alternativními cestami rozvoje, novými přístupy k řešení problémů a doplňkovými zdroji příjmů. Tato doba nás určitě hodně naučila.

Díky společnému úsilí veškerého personálu Lesů města Český Krumlov, ale i našich obchod-

Foto: Archiv SVOL

ních partnerů a živnostníků, se nám podařilo lesy uchránit před kůrovcovou kalamitou. Současně se nám podařilo udržet i hospodaření v takové kondici, že nebylo potřeba snižovat nájemné – příjem vlastníka, Města Český Krumlov, zůstal na stále stejné úrovni.

Zde je však nutné podotknout, že přestože se nám podařilo období kůrovcové kalamity zvládnout, nelze situaci považovat za vyřešenou. Vzhledem k množství nahodilých těžeb nestihnáme umisťovat úmyslné těžby, lesní porosty významně přesahují optimální obmýtí a stárnoucí porosty budou dalším problémem, pro který budeme hledat řešení.

Hledání alternativních zdrojů příjmů nám přineslo spolupráci s mnohými drobnými vlastníky lesů, kterou považuji za oboustranně prospěšnou – nám přináší možnost rozvoje, diferenciaci rizik i možnost udržet vlastní lesy v dobré kondici, drobným vlastníkům zase přístup k technologiím a know-how stabilní lesnické firmy.

Lesy města Český Krumlov zblízka

Město Český Krumlov neprofituje ze svých lesů pouze finančně. Pokud to situace dovolí, snažíme se zajišťovat nejrůznější další činnosti. V příměstském lese na Dubíku jsme vybudovali naučnou stezku, využívanou hojně jak veřejností, tak i školami. V další lokalitě vzniklo fitness hřiště využívání zejména teenagery. Pečujeme o hektarový rybník v intravilánu města, jehož součástí je pláž a sportoviště.

V rámci environmentální činnosti jsme zahájili projekt Českokrumlovské tůně a studánky. Již se nám podařilo vybudovat několik kaskád tůň, které zadržují vodu a zlepšují lesní mikroklima. Součástí projektu je i obnova původních rybníků.

Další výzvou je spolupráce s úředníky. V souvislosti s novelizací lesního zákona bych velmi uvítal zjednodušení celého systému státního dozoru, zřízení lesních úřadů, kde bychom my, správci

lesních majetků, měli partnery – úředníky s lesnickým vzděláním. V současné době je systém státní správy lesů nefunkční – výsledek vidíme všichni. V ještě větší míře je problém zřetelný v systému státní správy myslivosti.

V době kůrovcové kalamity a propadu cen dříví jsme využili řadu dotačních titulů. Zde musím poděkovat SVOLu za aktivitu, kterou vyvinul během posledních let. Je nesporné, že dokázal k vlastníkům lesů dostat potřebné informace a zpřístupnit finanční prostředky z veřejných zdrojů na pokrytí ztrát při hospodaření v lesích.

Následujícím krokem v této problematice však musí být zjednodušení administrace a přesvědčení politiků o nezbytnosti zavedení jednotné plošné platby za environmentální funkce lesů. Současný administrativně neúnosný systém dotací nás všechny neúměrně zatěžuje.

Kůrovcová kalamita prověřila i naše obchodní dovednosti. Zde se v plném rozsahu ukázala důležitost dlouhodobých obchodních vztahů. Jejich kvalita byla přímo úměrná objemu a zpeněžení vyprodukovaného dříví. Budoucnost ukáže, jak nám v tomto ohledu může pomoci nyní připravovaná změna systému společného obchodu SVOL. Věřím, že se tento projekt podaří rozvinout ve prospěch všech členů.

Přeji všem poklidné prožití adventu i vánočních svátků a Lesu zdar.

Ing. Miroslav Štoll

PŘÍSTĚ:

Ing. Svatopluk Soucha,
člen předsednictva Středočeského regionu

2. ROČNÍK
Den otevřených lesů 2023

V sobotu 13. května

Vlastníci lesů se mohou přidat...

- Setkání s vlastníky lesů a lesníky a příklady jejich práce
- Aktivity a soutěže pro děti i dospělé
- Ukázky práce s těžkou technikou
- Výcvik dravců
- Tvoření ze dřeva a ostatních darů lesa
- Lokální dobroty
- a mnoho dalšího

Více na www.svol.cz a www.denotevrenychlesu.cz

(přihlášky do 31. 12. 2022 na emailu info@svol.cz,
bližší informace: Jana Divišová, PR manager SVOL 728 872 159)

...veřejnost těšit

Nový web SVOL

- Modernější, přehlednější, propojený s projektem Kouzlo lesa
- Obsah pro členy SVOL, pro vlastníky lesů i veřejnost
- Podcasty, videa

www.svol.cz

Zájemci o členství ve SVOL jsou vítáni. Pro další informace se obraťte na naši kancelář v Pelhřimově, nebo navštivte webové stránky www.svol.cz. Sledovat nás můžete na Facebooku, YouTube a na Instagramu. Více o lesích také na našem webu www.kouzlolesa.cz